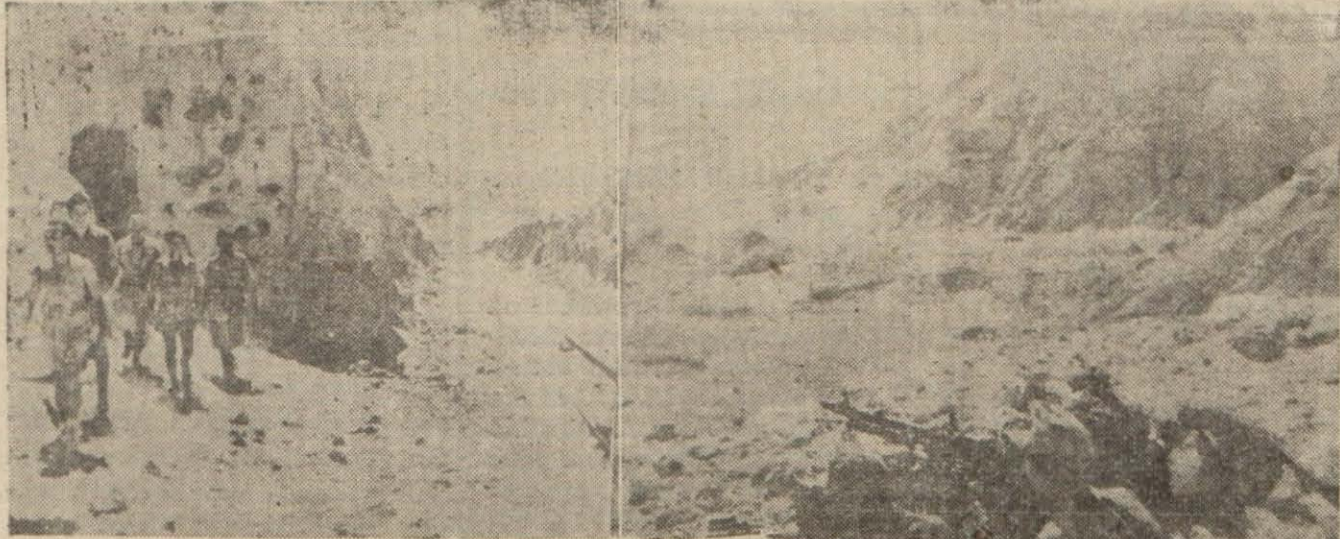

İngilizler Mısırda 3üncü Alman hattına hücum ediyorlar

Alman tebliği: "İngilizler yeniden 111 tank ve 38 mitralyözlü otomobil kaybettiler,,

İngilizler işgal ettikleri bölgeyi genişlettiler Londrada birkaç gün için kat'î ve ehemmiyetli hiçbir şey beklenmiyor

Vaşingtona göre: Muharebe Akdenizde bitecek

"Her şey büyük hadiselerin cereyan etmek üzere bulunduğu gösteriyor"

Vaşington, 27 (A.A.) — İngilizlerin Mısır taarruzunda elde ettikleri ilk neticeler Vaşingtonun askeri mahfiliinde memnuniyetle karşılanmıştır. Resmî mahfillerde çoktanberi vâdedilmiş olan ikinci cephenin bu suretle Mısırda kurulmuş olup olmadığına dair bir şey söylenmemektedir.

(Devamı 5 inci sayfada)

Salomon adalarında yeni bir deniz harbi

Japonlar 4 uçak gemisi batırdıklarını bildiriyorlar

Vaşingtona göre ise yalnız bir uçak gemisi batırıldı

Albay Knox 4 uçak gemisinin batırıldığı haberini tekiib ediyor

Vaşington, 27 (A.A.) — 25 ve 26 İktisatın günleri arasında Salomon takım adalarında vuku gelen hava kara ve denizde yapılan şiddetli bir çarpışma sırasında Japonların iki uçak gemisi, iki ağır ve bir hafif kruvazörü hasara uğratılmıştır.

Japon tebliği

Tokyo, 27 (A.A.) — İmparatorluk umumi kararğâhi tarafından neşredilen bir tebliğde kaydedildiğine göre, dün Santa Cruz adalarının şimalinde bütün gün devam eden muharebe neticesinde kuvvetli bir düşman filosu ile çarpışan Japon harb gemileri 4 tane ağır ve bir hafif kruvazörü hasara uğratılmıştır.

El Alemeynde bir Alman ileri mevziini gösterir resim ve bu havalden diğer bir manzara

Kahire, 27 (A.A.) — Bugün neşredilen müşterek Ortasark tebliği: 25-26 İktisatın gecesi kit'âlarımız düşman müdafaa sisteminde işgal ettikleri bölgeyi geniş-

letmişlerdir. Dün kazançlarımızı muhafaza ettik. Muharebe devam etmektedir. Muharebe bölgesi ve ileri inme sahaları üzerinde yapılan

(Devamı 5 inci sayfada)

Alman kuvvetleri Tuapse'ye doğru ilerliyorlar

Statingrada muharebeler şiddetlendi, Sovyetler taarruzları püskürttüklerini bildiriyorlar

Berlin 27 (A.A.) — Alman orduları başkomutanlığının tebliği: Novorossiisk bölgesinde Alman pilyade kit'aları kanlı muharebelerden sonra Sovyet tank savar bataryaları mevzilerini hücumla zaptetmişlerdir.

Tuapsenin doğu şimalindeki dağlarda cereyan eden muharebelerde Sovyetlerin elinde bulunan bir tepe zapt edilmiştir.

Terek bölgesinde Alman hava kuvvetleri arasında desteklenen AL

(Devamı 5 inci sayfada)

Askerî vaziyet

Mısırda adetçe birbirine yakın kuvvetler çarpışıyorlar

İngilizlerin 60 kilometrelik dar, mustahkem mihver cephesine karşı giriştikleri taarruzun inkişafı pek kolay olacağına benzemiyor

Yazan: Emekli General K. D.

Mısır cephesinde: 23/24 Birinciteşrin gecesi çok geniş ve çok şiddetli bir topçu harzırlığından sonra 24 Birinciteşrin sabahı fecirle birlikte ve pek kuvvetli İngiliz - Amerikan savaır bataryaları mevzilerini hücumla zaptetmişlerdir.

hususundaki esaslı yardımından da istifade etmek suretiyle El Alemeyn. Kattara hattındaki mihver ordusuna karşı şiddetli ve umumi bir taarruz geçmiş bulunan sekizinci İngiliz İmparatorluk ordusu, ilk hamlede mihver cephesinin İtalyan tümenleri tarafından tutulmakta olan kıstamlarının ileri arzalarına karşı bazı

Cumhuriyet bayramı bugün öğleyin başlıyor Başvekilimiz Şükrü Saraçoğlu bir hitabe ile bayramı açacak

İzmit belediye reisi

Dün tevkif edilen İzmit belediye reisi beraat etti

İzmit, 27 (Hususi) — İzmit Belediye Reisi Kemal Özün, şehrin ekmeçlik un ihtiyacını temin ettiği Konyadaki Çivelek un fabrikasına 10 teneke petrol göndermesi millî korunma kanununa muhalif addediğinden bu sabah mahkeme kararile tevkif edilmiştir.

(Devamı 5 inci sayfada)

"Türkiye sulhün istinad edeceği cihanşümül temelin bir cüz'ü,,

Wilkie sulhü kazanmak için ne yapmak lâzım geldiğini anlatıyor

Vaşington, 27 (A.A.) — Dün akşam radyoda son seyahati hakkında Amerikalılara hitaben bir nutuk söyleyen M. Wandel Will-

(Devamı 5 inci sayfada)

Bir köy değirmenini basıp köylülerin unlarını kaldıran meçhul şahıslar

Değirmenciye bağladıktan sonra bu unları tartıp kilosunu 70 kuruştan hesap ederek tutarını değirmene bırakmışlar

Gemlik, (Hususi) — Orhangazinin Gürleicedid köyü değirmeninde garib bir soygunculuk vak'ası olmuştur. Bir akşam hava kararırken değirmene üç atlı gelmiş ve değirmenciden kendilerine satılmak üzere un istemişlerdir. Değirmenci kndisinin

(Devamı 2 inci sayfada)

Üstad

Halid Ziya Uşaklıgil

in Yeni hikâyesini okuyor musunuz?

Uzak hatıralar

Bu nefis hikâyeye dün başladık. Bugün ikinci parçasını birinci kisma aid hülâsa ile birlikte dördüncü sayfamızda bulacaksınız.

Cumhuriyetimizin 19 uncu yıldönümü bayramı bugün öğleden sonra Başvekilimiz Şükrü Saraçoğlunun bir hitabesile başli-yacaktır.

Şehrimizde bayrama aid bütün hazırlıklar ikmal edilmiş, alâkadarlarca icab eden tedbirler alınmıştır.

Bayram münasebetile bugün okullarda tören yapılacak ve öğleden sonra önümüzdeki Pazartesiye kadar bütün resmî daire ve müesseselerle okullar tatil yapacaklardır.

Daireler, cemiyetler, hususî binalar, ticarethaneler, kara ve deniz nakil vasıtaları, istasyon ve iskeleler bugün saat 12 den Cuma günü akşamına kadar gündüzleri bayraklarla, geceleri fener ve ışıklarla donatılacaktır.

Yarın vilâyette saat 9 dan itibaren merasim yapılacak, Vali

(Devamı 5 inci sayfada)

Başvekilimiz Şükrü Saraçoğlu

Belediye daimi encümenleri ehlihibre sıfatile raporlarını geç verirlerse cezalandırılacaklar

Millî korunma davalasının ehlihibre raporlarının geç gelmesinden dolayı sürüncemede kaldığı anlaşıldı, Vekâlet bu hususta bir tamim göndererek millî korunma müddeiumumilerinin nazarı dikkatini celbetti

Adliye Vekâleti millî korunma davaları hakkında alâkadarlara yeni bir tamim daha göndermiştir. Bu tamime göre: millî korunma davalarının gecikmeleri üzerinde, ehlihibreden alınacak raporun geç kalmasının âmil olduğundan şikâyet edilmektedir.

Adliye Vekâleti: Cumhuriyet müddeiumumileri bu maddelere göre, takibata geçmeden önce suç mevzuu olan malın maliyet fiatını ve meşru kâr miktarını ve bundan başka Belediye Encümenlerinin ihtisasına taallük eden diğer mesleleri bu encümenlere ehlihibre sıfatile hallettiren-

rek neticesine göre hareket etmeğe dikkat edecektir.

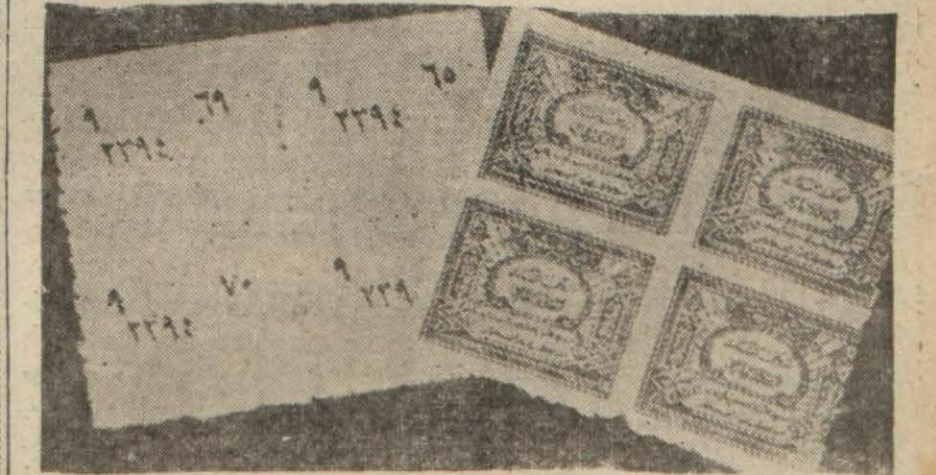
Millî korunma kanununun takibatında meşhud suçların muhakeme usulü kanunu hüükümlerinin tatbiki kabul edilmiştir.

Belediye Daimi Encümenlerinin kanunla kendilerine tevdi olunan ehlihibrelik vazifeleri hiç bir gecikmeye mahal vermeksizin vaktinde yapması icab etmektedir.

Ve bu vazifelerini yaparlarken zarurî sebepler haricinde gecikme vukua getirdikleri takdirde millî korunma kanununun 64 üncü maddesine göre haklarında takibata geçilecektir.

Ekmekten başka dağıtılacak diğer maddeler için de karneler hazırlanıyor

Her ailenin sicili tesbit olunacak karnelerde fotoğraf bulunacak. Bu karnelerle hangi dükkândan ne alınacağı ilân edilecek

Geçen Büyük Harbden memleketimize aid bir hatıra: Halka işe maddeleri tevzi için bu kuponla vesikalar dağıtılmıştır. Her kuponun arkasında bir numara bulunuyordu ve o numarayı ihtiva eden kupon ile ne veriliceği ilân ediliyordu

Halk ve memurlar için ayrı Dün öğleden sonra Belediyede fiatla ekmek satılması kararının Vali Muavini Ahmed Kınığın ri-

Hergün

Rusya ile Anglo-Sakson
Âleminin menfaatları
Arasındaki ayrılığın
En son delili

Ekrem Uşaklıgil

Sovyet Rusya ikinci cep-
henin Avrupa toprakların
da açılmasını ısrarla isterken
Anglo-Sakson âleminin toplay-
abildiği bütün kuvveti Afrika
topraklarında ileriye sürmüş ol-
ması iki müttefikin yakın ve
uzak menfaatleri arasında mev-
cut ayrılığı gösteren en son delil
olarak ele alınabilir.

Sovyet Rusya Alman baskısı-
na bir buçuk yıldan beri tek ba-
şına karşı koydu.

Harb bilânçosu yapanlar tak-
ribi bir hesap olarak bir buçuk
yıllık savaş esnasında Sovyet
Rusyanın halktan ve askerden
on beş yirmi milyonluk zayıf
verdiğini, endüstri kaynakların-
dan çoğunu, kaybettiğini, nüfus-
unun yarıya yakınına da işgal
altında bıraktığını söylüyorlar.

Bir başka devlet bu vaziyette
çoktan yıkılırdı.

Toprak genişliği, nüfus çok-
luğu, endüstri zenginliği Rusya-
nın imdadına yetişmiştir. Rusya
dayanıyor, her gün biraz daha
yıpranarak, fakat her gün biraz
daha yıpratılarak dayanıyor. Sulh
yapmasının maddi imkânı yok-
tur. İstese de, istemese de daya-
nacaktır.

Rusya hududdan itibaren bin
küsür kilometre geri çekilirse
de, nüfusunun mühim bir kısmını
boşalttığı topraklarda bıraktığı
sa da endüstride çalışan makine-
lerin çoğunu birlikte götürmüş
boşalttığı toprakların doğuşu
kabiliyetli erkeklerini de arkaya
çekmiştir.

Dövüşü devam etmek me-
cburiyetinde olan Rusya şim-
diki halde biraz nefes al-
mak istiyebilir. Biraz dinlen-
mek hâline malik olabilir.
Müttefiklerinin dinç kalmalarına
mükabil kendisinin fazla yıpran-
dığını düşünebilir. Fakat madem
ki çökmüştür. Madem ki yakın
zamanda çökmeyeceği emniyeti-
ni uyandırmıştır. İngilterenin
gözünü aldığı ilk iş ana vatan-
da biriktirdiği ana kuvvetlerini
harb sonuna sakladıktan sonra
arta kalanını müttefiklerinden
ve sömürgelerinden tedarik et-
tiği yardımcıları ekleyerek ken-
disi için daha lüzumlu olan saha-
larda kullanmaktadır.

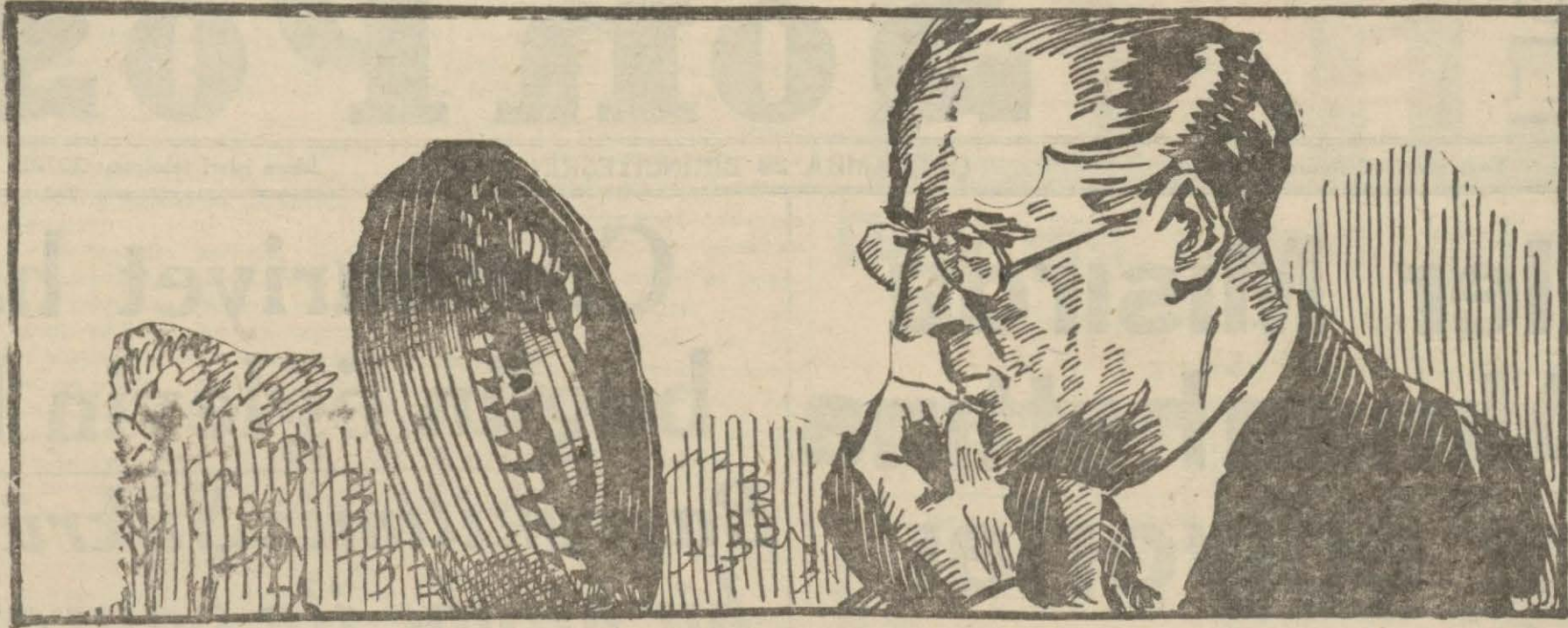
Rusya düşünebilir ki ve dü-
şünmekte haklı olabilir ki Al-
man ordusu Rusyada yıkılsa
dünyanın başka taraflarında da
kalmaz.

İngiltere düşünebilir ki ve dü-
şünmekte haklı olabilir ki Rus
ordusu yıpransa da yılmadığına
göre İngiliz ordusu her şeyden
önce kendisinin hayat ve servet
damarlarını sigorta altına almak,
bir taraftan da Arab milletleri
arasında itibarını yükseltmek za-
ruretindedir. Bir defa bu vazife
başarıldıktan sonra Avrupaya
dönülebilir. O vakte kadar biraz
daha yıpranacağı düşünülen Al-
manya önünde daha kolaylıkla
dövüşebilir, muvaffakiyet ihti-
malı bu takdirde elbet daha faz-
ladır.

Görülüyor ki bir tarafın men-
faati Almanyanın şarkta yıkıla-
rak Rus orduları önüne garbe

RESİMLİ MAKALE:

En kıymetli ilk madde..

Belçika hükümeti 1903 yılında sömürgelerinde yetişebilecek
ilk maddeler arasında en ziyade hangisinin atisi olduğunu ara-
ştırdı, kauçuk üzerinde durarak bütün Kongoda kauçuk yetiştir-
ilmesini emretti.

Belçika hükümetinin kararından bugüne kadar ancak 39 yıl
geçmiştir. Halbuki Almanlar şimdi kömürden, Amerikalılar da
benzinden kauçuk yapıyorlar ve harbden sonra da tabii kauçuk
kullanılmayacaklarını söylüyorlar.

Dünyada mevcut ilk maddeler arasında kıymeti hiç bir za-
man değişmeyecek olan ancak iki şey mevcuttur. Bunlardan
birincisi insan zekâsı, ikincisi de insanın çalışma kudretidir.

Bir memleket ilk madde namına tanınan her şeyden mahrum
olabilir, fakat her şeyi yoktan var edebilir, yeter ki bu memleke-
tin halkında zekâ, bu zekâyı da yanan bir sınıf, bütün yurdda
da sonsuz bir çalışma kudreti bulunsun.

Şehir Haberleri

İki müteahhid
Etibanka aid
kömürleri satmışlar

Kadıköyünde kömür deposundan
hal binasına kömürlerini taşımaya
taahhüd eden iki müteahhid
bunların 50 tonunu sattıkları için
müddeiumumiliğe verdiler

Kadıköy Etibank satış deposu
müfettişi Hayri adında bir zat dün
zabitaya müracaat ederek iki müte-
ahhid hakkında şikâyetle bulunmuş-
tur. Bilâhare Üsküdar Müddeiumu-
miliğine de intikal eden bu iddianın
mahiyeti şudur:

Halka tevzi edilmek üzere Kadı-
köyünde Etibanka aid kömür depo-
sunda muhafaza edilmekte bulunan
muhtelif cinsteki kömürlerin, işkele
civarındaki hal binasına nakli iki
müteahhide verilmiştir.

Müfid ve Nasuhî adlarındaki bu
müteahhidler, nakil esnasında bu
kömürlerden 50 tonunu, Kadıkö-
yünde bir takım eşyaya satmışlar,
hâl binasının önüne bu suretle nok-
san kömür taşımışlardır.

Evvelki gün Etibank idaresince
yapılan kontrol neticesinde 50 ton
kömürün noksan olduğu görülmüş
ve bu sebeble iş polise aksetmiştir.

Zabitinin yaptığı kısa bir tahkik
sonunda her iki müteahhidin Kadı-
köyünde Başçavuş sokagında 47 nu
maralı yazihanede ticaret yapan
Muhiddin adında bir zatın kamyo-
nundan istifade ederek kömürleri
öteyebeyeye sattıkları tesbit edil-
miştir.

Zabita şimdiki kadar bu tarzda
satılan kömürlerden 9 tonunu bul-
muş, müsadere etmiştir.

Müfid ve Nasuhî adındaki müte-
ahhidler Müddeiumumiliğe teslim
edilmişlerdir.

Gümrükten mallarının çekmi-
yen tüccarlara ceza veriliyor

Gümrükteki mallarını bir hafta
zarfında çekmeyen ithalâtçı tüccar-
lara ceza kesilmektedir. Şimdiye
kadar 8 firmanın ithal hakkı kaldı-
rılmış ve malları umumi mağazalar
tarafından çekilmeye başlanmıştır.

doğru serbest bir yol açılmasını
istilzam ederken öbür tarafın
menfaati şarki kış mevsiminde
kendini haline bırakarak her şey-
den önce Asyayı ve Afrikayı
emniyet altına almak, sonra
garbden şarka doğru bir yol aç-
maktır.

İki müttefik arasında bu dü-
şünce ve menfaat farkının harb
içinde bir infilâka sebep olma-
sına ihtimal vermek çok güçtür.
İhtilâf, bu zümre için zafer mu-
lakadder ise şarktan garbe, yahud
garbden şarka doğru açılacak ol-
an yolların geçeceği sahalara
verilecek şekli tayin etmenin za-
manı gelince görülecektir.

Ekrem Uşaklıgil

Toptancı fındık tacirleriyle
müstahsiller arasında fiat
farkından ihtilâf çıktı

Fiatlar yükselince, müstahsil, malını teahhüd
ettiği fiattan vermeye başladı bu vaziyet-
in ihtikâr mevzuuna girib girmediği soruldu

Toptancı tacirlerle müstahsiller
arasında son günlerde ihtilâflar baş-
 göstermektedir. Bu ihtilâflar bilhas-
 sa fındık üzerine yapılan alivve sat-
ışlarda görülmektedir. Fındık ta-
 cirleri fındıkları henüz koparılmı-
 şan müstahsillerle yaptıkları pazar-
 lıkla fındıkları toptan 80 kuruştan
 sattır almışlardır. Halbuki son aylar
 zarfında fındık fiyatlarını toptan
 100 kuruşa fırlatması üzerine müs-
 tahsiller fındıkları toptancılara ev-
 velce mutabik kalmaları fiattan sat-
 mak istememekte ve toptancıya
 yüzde 5 kâr vererek ortadan çıkar-
 mak ve malını daha yüksek fiatla
 başkalarına satmak istemektedirler.
 Halbuki toptancılar meşru olan bu

ticaret kârlarını bırakmak isteme-
 mekte olduklarından İstanbul Ti-
 caret Odasına müracaat ederek al-
 livve olan satışlardan dolay husule
 gelen fiat tereffülünün ihtikâr su-
 çu sayılıp sayılmıyacağını sormuş-
lardır.

Ticaret Odası bu vaziyet karşı-
 sında keyfiyeti Ticaret Vekâletin-
 den sormuştur. Alâkadarlar alivve
 satışlarda sonradan husule gelen fiat
 farklarının Vekâletçe meşru sa-
 yılacağını tahmin etmektedirler.

Bugünkü et fiatları
Kurban Bayramına ka-
dar devam edecekmiş

Kasablar, kendî aralarında topla-
 narak bugün et fiatlarının ne zama-
 na kadar devam edeceğini görüş-
 müşlerdir. Bu toplantıda, fiatların
 Kurban Bayramına kadar devam
 etmesi mevzuabahs olmuştur. Bu-
 günkü et fiatları, geçen sene bu
 mevsime nisbetle düşüktür. Buna da
 sebep gelen koyunların besli ol-
 masıdır. Bu da, geçen sene tercihan
 zayıf hayvanların gönderildiğini
 göstermektedir.

Diğer taraftan Erzurumdan ge-
 len haberlere göre o mintakada hay-
 van sürüleri sevkıyat için bellemek
 tedir. Bunların nakli için 1000 va-
 gon istenmiştir. Bu hususta alâka-
 darlar lüzumlu kararı vermişlerdir.

Bulunan kadın cesedi

Dün Haselî hastanesi civarında
 henüz hüviyeti tesbit edilemeyen ve
 70 yaşında kadar tahmin edilen bir
 kadın cesedi bulunmuştur. Cesed
 Morga kaldırılmış, Müddeiumumi-
 likçe tahkikata başlanmıştır.

İSTER İNAN,
İSTER İNANMA!

Ankara radyosu birkaç gün-
 den beri Ankaralılara Ankara
 Belediyesinin şöyle bir tebli-
 ğini veriyor:

«İstanbuldan soğuk hava
 tertibatlı vagonlarla torik ge-
 tirilmiştir. Falan yerde kilosu
 elli beş kuruştan satılmakta

olduğu sayın Ankara halkına
 ilân olunur.»
 Bu tebliği dinliyen ve İstan-
 bulu bilmiyen bir vatandaş
 kendi kendine:

«Herhalde İstanbulda
 toriğin kilosunu 20 kuruş ola-
 cak!» diye düşünür. Halbuki
 torik İstanbulda 65 kuruştur.

İSTER İNAN,
İSTER İNANMA!

Olur mu?

Yanlış basılan
ekmek karneleri

Dün, matbaamıza Eminönü
Halkevi odacılarından Meh-
med Özer isiminde bir vatan-
daş müracaat etti. Elinde ha-
len kullanmakta olduğumuz
ekmek karnelerinden 4 tane
var. Ailesi efradına mahsus..
Fakat bu karnelerin 31 Birin-
citesine aid olan fişleri üze-
rinde «B» büyük işaretini ye-
rine «Ç» yani çocuk işareti bu-
lunuyor. Bittabi fırınlar o gün
bu 4 fişe çocuk istihkakı ve-
recekler. Bu adamcağız, dün
bu vaziyetin telâfisi için, alâ-
kadar makamlara müracaat
etmiş, hiç birisi çıkar bir yol
göstermemiş, hepsi başların-
dan savmışlar. Halbuki, o gü-
ne mahsus muvakkat karne
vermek suretile bu fakir a-
damcağızı ekmeksiz bırak-
mayabilirlerdi. Evvelâ karneler
basılırken azamî dikkat et-
meli. Sonra böyle vaziyetler
karşısında alâkadarların idari
tedbirler almaları lâzımdır.
Böyle vuku muhtemel yan-
lışlıklar için de kanun çıkar-
lacak değil ya! Biraz da hâ-
diselere intibak etmesini, sa-
lahiyetimiz dahilinde vatan-
daşımızı görmeye öğrene-
lim!

Olur mu?

Süt fiatları yükseliyor

Son günlerde şehrimizde süt fiat-
ları artmağa başlamıştır. Toptan
süt fiatları dün mandıralarda 40-43
kuruşa çıkmıştır, bu sütler perakende
olarak şehir dahilinde 45-47,5
kuruşa satılmaktadır.

Diğer taraftan kaymaklık manda
sütleri de 65-70 kuruş arasındadır.

Askerlik işleri

Yedek subaya
sevkedilecekler

Eyüb Askerlik Şubesinde:
Kısa hizmet hakkını kazanan yüksek
öslül mezunları (339 doğumular hariç)
1/Sontesrin/942 günü Ankarada Yedek
Subay okulunda bulunacaklarından sev-
ke tabii olanların acele şubeye mür-
acaatları.

Sabahtan Sabaha:

Karışık işden açık ve
Temiz işe dağru
Gidelim

Burhan Cahid

Şarklı kafasını kâğıd üstün-
de bıraktık. Garblı, hattâ
Amerikalı gibi düşünmek karar-
ını verdik. Bu kararın başlan-
gıç tarihini iki gün sonra on do-
kuzuncu yaşına girecek Cümhu-
riyetin yıldönümü olarak kabul
edelim. Fakat bu on dokuz yıl
içinde garblı gibi, Amerikalı gi-
bi düşünüp iş yaptık mı? Belki
bu çapta birkaç başarımız var-
dır. Fakat kafayı topyekûn de-
ğistirdiğimizi iddia etmiyelim.

Şarklılar karışık işe düş-
kündürler. eski felsefenin
eski ilmin temeli de böyle
karışık. Din telâkkileri
de dolambaçlıdır. Şark dinleri iç-
işe mezhepler, akideler, tarikat-
lerle doludur. Bunların hayat
sahnesindeki tesirleri de şarklı-
ları her işlerinde şüpheye düşür-
müştür. Tecrübeye ve keşfe da-
yanan ilimler şark kültürüne gir-
inceye kadar bocalamıştır. Se-
bebi yine o kaynakları hurafele-
re, tefsirlere, telkinlere dayanan
şark düşüncesidir.

Bizim bu şarklı düşünceler-
den kurtulmamız için uzun za-
man geçti. Bunun tarihini de
tanzimat devri olarak kabul ede-
biliriz. Buna rağmen düşünce-
mizde ve işimizde bu tesirlerden
kurtulamadık.

Resmî dairelerimizdeki kırtas-
siyecilikten hususî işlerimizdeki
lâubaliliğe kadar için için yaptı-
ğımız mücadele hâlâ müsbet net-
ice vermemiştir. Bu güvensizlik
bu kararsızlık hele buhranlı za-
manlarda bizi daha sık gelip bu-
luyor. Halbuki Türk milletinin
cevherinde kuvvetine güven duy-
gusu hâkimdir. Millî varlığımız
şark efsaneleri altında hüviyeti-
ni kaybetmemiştir. Bu cevheri
işliye işliye meydana çıkaraca-
ğız. Çıkaracağız ama bir şart-
la. Kusurlarımızı örtbas edecek
yerde deşmek, açığa vurmamak,
yanlışlarımızı tereddüd etmeden
düzeltmek kanunlarımızı da bu
neticeyi çabuk almağa yardım
edecek şekilde sertleştirmek şart-
tır! Toplu bir hamle ile önce
bu hakikati kabul etmemiz lâ-
zımdır. Yoksa idareyi maslahat-
çılık, kırtasiyecilik, kararsızlık
ve güvensizlik bizim yakamızı
kolay kolay bırakmaz.

Burhan Cahid

Bir köy değirmenini basıp
köylülerin unlarını kaldıran
meçhul şahıslar

(Baş tarafı 1 inci sayfada)
ancak 60-70 kilo kadar unu ol-
duğuna, değirmendeki diğer çu-
valların müşterisi köylülere aid
olduğunu söylemiştir. Bunun ü-
zerine atıldan biri diğer iki
sine:

— Bağlayın şu adamı!. emri-
ni vermiş, değirmenci sınıksız
bağlanmış, meçhul ziyaretçiler
değirmendeki un çuvallarını bir-
er birer tartmışlar, kilosunu 70
kuruştan hesab ederek tutar pa-
rayı bağli değirmencinin yan-
başına bırakmışlar, un çuval-
larını atlarına yükliyerek çıkıp git-
mişlerdir.

Ertesi sabah değirmene gelen-
ler, değirmenciye sınıksız bağli
bulmuşlardır. Hâdiseye zabıtaya
intikal etmiştir.

"Bayer" salibi
niçin itimad işaretidir?

Çünkü "Bayer" ilâçları bütün dünyada mi-
lyonlarca defa denenmiştir. "Bayer" ilâçları
ilmi araştırmaların neticeleriyle senelerce süren
tecrübeleri kendisinde birleştirmiştir.

TAKVİM ● 1 nci teşrin

Rumi sene 1858	28	Arabi sene 1361
1 nci teşrin 15	Çarşamba Resmî sene 1942	Hızır 176

GÖNEŞ	Şevval	İMSAK
S. D.	S. D.	S. D.
7 26	5 47	5 47
1 14	17	11 46

Öğle	İkinci	Aksam	Yatma
S. D.	S. D.	S. D.	S. D.
E. 12 58	15 51	18 11	19 44
V. 4 47	9 40	12	1 82

İKTİSADİ TETKİKLER

Amerikanın askerî ve iktisadî kaynakları

Gıda maddeleri ve iptidai madde bakımından vaziyet

— 2 — (*)

Krom: Harb sanayiinde yardımcı bir madde olarak kullanılan krom madeni, Amerikada yılda 700 bin olarak istihsal edilmektedir. Buna karşı Almanyanın yıllık krom istihsalâtı 100 bin tondur.

Alüminyum: 2 nci dünya harbine kadar Almanya alüminyum istihsalâtında Amerika ile rekabet etmekte idi. Genç Alman sanayii bilhassa tayyare imalatında kullanılan bu kıymetli maddeye çok ehemmiyet vermiş, alüminyum istihsalâtı için son sistem birçok alüminyum fabrikaları kurmuştu. Nitekim Almanya, harbden önceki geniş tayyare istihsalâtına kısmen buna mediyundur.

Fakat ikinci dünya harbinin başlamasıyla beraber vaziyet değişti. Amerika, harb başlar başlamaz, derhal yeniden 8 büyük alüminyum fabrikası kurdu. Bunun için bugün alüminyum istihsalâtında da Amerika gene başta gelmektedir. Amerikanın Almanyayı geçmesinin başlıca iki sebebi vardır: Alüminyum bu nisbetten istihsal edilir. Bunun için elektrik enerjisine ihtiyaç vardır. Elektrik enerjisi bakımından Amerika Almanyadan ileridedir. Diğer taraftan Almanya alüminyomu, kendisinde kıt olan diğer madenlerin yerinde kullanmak mecburiyetindedir. Bu vaziyet, Almanyada alüminyum

madenin yalnız uçak imalatına inhisar ettirilememesini doğurmaktadır.

Kauçuk: Amerikan kauçuk bakımından da imtiyazlı bir vaziyettedir. Birleşik Amerika kauçuk ihtiyacını bilhassa cenubi Amerika ile Felemenk Hindistanından temin etmekte idi. Bu harb başlar başlamaz, dünyada birinci gelen otomobil sanayiinin mukadderatını düşünen Birleşik Amerika, muazzam kauçuk stokları yapmıştı. Bugün bu kauçuk stoklarına ve cenubi Amerikadan yapacağı ithalâta istinad etmektedir.

Almanya bir harb vukuunda dışarıdan kauçuk getiremeyeceğini takdir ettiği için memleket içinde sun'î kauçuk fabrikaları yapmıştı. Bugün Almanya kısmen elindeki kauçuk stoklarına, kısmen de sun'î kauçuk fabrikalarının istihsalâtına dayanmak mecburiyetindedir. Tabii yıllık istihsalâtı Amerikan istihsalâtı ile mukayese edilecek bir vaziyette değildir.

Petrol: 1940 yılında Birleşik Amerikanın petrol istihsalâtı yılda 180 milyon ton olarak hesablanmakta idi. Bu miktar dünyada petrol istihsalâtının % 68 zini teşkil etmektedir. Diğer tarafta yılda 20 milyon ton olarak lâtin Amerikasında istihsal edilmekte olan petrol da Amerikanın emrindedir.

Almanyanın petrol kaynakları, yılda 6-7 milyon ton petrol istihsal eden Romanya petroları ile bizzat Almanyanın sun'î olarak

istihsal ettiği petroldür. Bu ikisinin mecmuu yılda 12-14 milyon ton petrol tutmaktadır. Fakat Romanya petrol tesisatının ve petrol kuyularının, Alman - Sovyet harbinin başlangıcında Sovyet hava kuvvetleri tarafından müteaddid defalar bombalandığını hesaba katarsak, Rumen petrol rollarının verimlerinden bir hayli kaybettiklerini kabul etmek zorundayız!. Vâkıâ Almanya yılda bir milyon ton petrol veren Kafkasyada Maykop petrol mntakasını eline geçirmiş bulunuyorsa da, çekilirken Sovyet orduları tarafından tahrib edilen bu mntakanın yeniden istihsalâta başlanacak kadar bir zaman geçmediğini zannediyoruz.

İkinci dünya harbi başladığı zaman Amerika, gerek harb sanayii, gerekse harb istihsalâtı bakımından pek hazırlıklı bir halde bulunuyordu. Fevkalâde müsaid coğrafi vaziyeti dolayısıyla kendisini tamamen emniyette gören Birleşik Amerika devletleri, büyük bir kara ordusu bulundurmamak lüzumunu hissetmediği gibi, Krup, Skoda, Şnayder - Krezo çapında büyük ve daimî silâh fabrikalarına da lüzum hissetmiyordu.

Fakat gerek Almanların kısa bir zamanda Fransayı harb harici kılmaları ve İngiltereyi de aynı vaziyete sokmak için hazırlıklara girismeleri, gerekse git-tikçe artmakta olan Japon tehlikesi karşısında Birleşik Amerika devletleri, muazzam sanayii

ni süratle harb sanayii haline getirmenin yoluna koyuldu. Birleşik Amerikanın en son teknik terakkiyatına dayanmak suretile de olsa, muazzam sanayiini harb ihtiyaçlarına göre reorganize etmesi pek de kolay olmadı. Bunun için aşağı yukarı 2senelik bir zaman sarfetmek icab etti. İşte Anglo - Sakson cephesinin her tedbire baş vurarak vakit kazanmağa çalışması, bilhassa bunun bir ifadesi idi.

Birleşik Amerika sanayiinin harb sanayii haline geçirilmesi hemen hemen 1919 dan 1914 yılı sonuna kadar devam etti. Ve işte ancak 1942 yılının başlangıçlarından itibaren Amerika sanayii «Geçid köprüsü»nü tamamlamış ve filen harb maddeleri istihsalâtına başlamıştı. Filhakika ancak 1942 yılının ortalarından itibaren Amerika damgasını taşıyan muhtelif harb silâhlarının, Libyada, Rus cephesinde, İngilterede sahneye çıktığını görmekteyiz!. Nitekim takriben bir, bir buçuk yıl önce Amerikanın «Uçan kale» sini taşıyan ağır bombardıman tayyarelerinin bol miktarda İngiltereye gönderildiğini işittığımız halde, «Uçan kaleler» i ancak şimdi Avrupa ve Afrika harb sahnelerinde görmekteyiz!.

Bugün Birleşik Amerikanın harb sanayii ne haldedir?. Harb istihsalâtı ne haldedir?. Yazımızın başında da söylediğimiz gibi muhtelif propaganda servisleri tarafından buna aid verilen rakamları ciddi olarak telâkki etmek tabii doğru değildir. Fakat buna rağmen, bir memleketin iptidai madde kaynaklarını, bu iptidai maddeleri mamul madde haline getiren ağır sanayiinin kudretini bilecek olursak o memleketin harb sanayiini doğruya yakın bir tarzda istidlâl etmek pekâlâ mümkündür.

İşte Birleşik Amerikanın sanayii hakkında elde mevcut malûmata nazaran bilmediğimiz noktaları, bir dereceye kadar doğru olarak çıkarmak pekâlâ mümkündür.

Amerikada ufak bir gayret sarfifle harb sanayii haline çevrilebilen sanayi şubeleri, makine sanayii ile otomobil sanayiidir. Bilindiği üzere muhtelif makineler yapan fabrikalar kısa bir za-

(Devamı sayfa 4/2 de)

Söz Arasında

Avusturva posta müdürünün burnu

Umumi Harb içinde Avusturya posta ve telgraf ve telefon umum müdürü olan zat, zekâsı, hazırcevablığı ve bilhassa vazifeseverliği ile maruf bir adamdı. Bu zatın ismi Stefan Boric idi. Fakat herkes onu kısaca Mösyö (Stefan) diye anardı. Başlı sıkılan bir memurun umum müdüre müracaat edip de baştan savma bir cevap almasına imkân yoktu. Bundan ötürüdür ki memurların cümlesi, istisnasız olarak onu severdi ve âdeta taparlardı. Yalnız çekindikleri bir nokta vardı: O da umum müdürün sık sık yapmak itiyadında bulunduğu teftişlerdi. Ekser devlet erkânı gibi Mösyö Stefan teftişlerini haberli

yapmazdı. Ansızın zimendifere veya otomobile atlar, işlerini gözden geçirmek istediği mahallin posta ve telgraf merkezini ziyaret eder, muamelâtı tetkik eder, cezaya müstahak gördüklerini cezalandırır, mükâfata lâyık bulduklarını mükâfatlandırır. Onun bu huyunu bildikleri için telgraf memurları, kabil olabildiği zaman, âmirlerinin teftişlerinden arkadaşlarını telgrafla haberdar ederlerdi. Nitekim bir gün posta umum müdürü Viyana posta ve telgrafhanesini teftiş ettikten sonra civar şehirlerden birine hareket etmiye karar vermişti. Bu kararını da teftiş es-

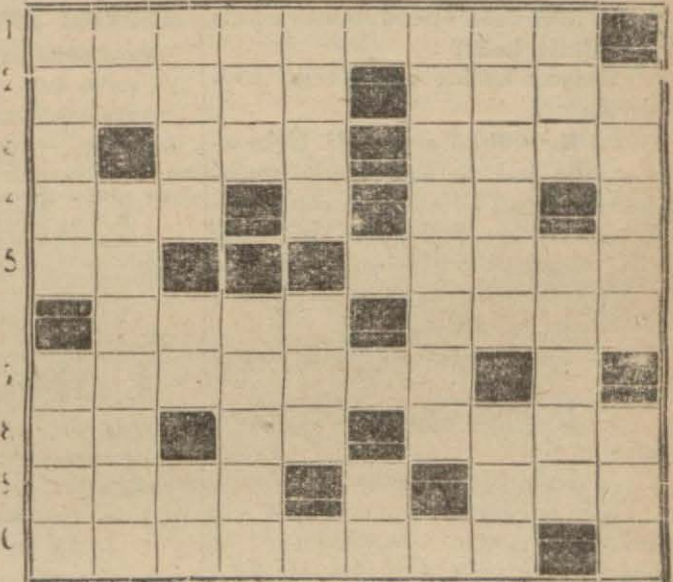
(Devamı sayfa 4/1 de)

"Son Posta," nin bulmacası: 10 - (16)

Soldan sağa doğru:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1 — Bursaya tâbi bir kaza merkezimiz (9).
2 — Yurtda bir yer (5), Adanan şey (4).
3 — Şüphe (3), Çanakalenin bir kazası (4).
4 — Kalın bir kumaş (3), San'at (2).
5 — Gösterme nidası (2), Bir isim (5).
6 — Bir nevi para üzdani (4), Yüz tanesi asr olur (4).
7 — Bir kaza -

8 — Hecab (2), Bir harf (2), Harırlatmak (4).
9 — Bir isim (4), Orta (3).
10 — Trabzonun bir kazası (8), Yukarıdan aşağıya doğru:
1 — Edirnenin bir kazası (5), Para mahfazası (4).
2 — Çok olmayan (2), Nazar ederek (7).
3 — Bir isim (4), Yabancı (2), Bir

emir (2).
4 — Mader (3), Bir kadın ismi (5).
5 — Savaş (4), Krallıçe (3).
6 — Su (2).
7 — Kerkürelinin bir kazası (6).
8 — Trakya'da bir vilâyetimiz (6), Apartmanın dairesi (3).
9 — Bir gıda maddesi (3), Vapurun deposu (5).
10 — Bir nevi vesika (5), Bir kumar âleti (3).

(*) İlk sayı 24 İktisadî Tetkiklerin sayısında çıkar.

«Son Posts» nm tarihî tefrihası: 95

PATRONA

HALİLİN AKİBETİ

Eğer köse adam şu delikten kaçmışsa bütün tertibler bozulmakla kalmıyacak, muhakkak kendisi de, Urlu da Patronanın yatağan bıçağı altında parça parça edileceklerdi! Kim bilir, belki padişah da üçüncü Ahmed gibi teker meker tahtından yuvarlanıp gidecekti.

— Nasılsız köse dayı?

— !...

Cevab gelmeyince daha yüksek sesle tekrarladı:

— Şunda, ziyaya yanaşın köse dayı, sizi tahliye edelim!

Gene ses sada çıkmıyordu. Şüca Çelebi delik ağzına dikkat edince büsbütün irkildi; aşağıya inmek için her zaman menfeze dayalı duran küçük merdiven de yoktu! Ardına dönüp helecanlı helecanlı sordu:

— Bundaki «nerdübanı» almış mı idiniz bacı?

İhtiyar kadın omuzlarını kaldırdı:

— Nerdüban anda idi. Urlu ağa anın kol ve ayaklarını muhkemce bend eyledikten sonra omuzlayıp nerdübandan indirmiş idi. Kendüsi çıktıktan sonra bir «depme» urup aşağı düşürmüş olmasun sultanım?

— Ya, bunda ne fayda vardır?

— Olabilür «duhterler» inmesünler deyu.

— Hele bir nerdüban getir.

«Daye» kadın koşup küçük bir merdiven getirdi, merdiveni aşağıya sarkıttılar. Fakat gizli delik kapkaranlıktı. İnemiyeceklerini anladıkları için orada, çekmece üzerinde, el şamdanındaki yarı yanık mumu yaktilar.

Esirci, kadına işaret etti:

— İn imdi.

Kocakarı ürküyordu, fakat efendisinin aksi tabiatını iyi bildiği için merdivenden yavaş yavaş inmeğe başladı. Br elinde tuttuğu küçük şamdanın sayıklı bir

oda genişliğinde olan gizli «oda altı» nı yarı aydınlatıyordu. Esirci yukarıdan sesi titriye titriye sordu:

— Koca dişlenk onda mı?

Kadın önünde bir şey göremediği için:

— Yoğ sultanım. Diye cevap verdi.

— Yok mu?

— Beli, nesne görünmez.

— Köşeye doğru yürü.

— !.....

(Arkası var)

Tramvay Seferleri

Istanbul elektrik, tramvay ve lünel işletmeleri umum müdürlüğünden:

2 İkinciteşrin 1942 tarihinden itibaren tramvay seferleri kış evkat tarifsinin tabiiğine başlanacaktır.

İlk ve son hareket saatlerini gösterir evveler tramvay arabalarına ve plân-tonluklara asılmıştır, Sayır yolculara ilân olunur. (964)

Kiralık Büfe

Devlet limanları işletme umum müdürlüğünden:

Galata'daki eski yolcu salonunda bulunan 3 numaralı büfe pazarlıkta kiraya verilecektir.

Taliblerin tekliflerini 3/11/1942 tarihine kadar levazım müdürlüğüne tevdi etmeleri, (856)

Üniversite Rektörlüğünden:

Üniversite yazılma 3 İkinciteşrin Salt günü akşamı sona erecektir, (937)

Üniversite Rektörlüğünden

Orta okul ve İselelere yabancı dil öğretmenini yetiştirmek üzere edebiyat fakültesi İngiliz, Alman ve Rumun filolojileri şubelerine müsabaka ile talebe alınacaktır.

1 — Fakülteye girebilmek şartlarını haız olmak,

2 — Yapılacak seçme imtihanını kazanmak,

3 — Noterlikten musaddak mecburi hizmet taahhüdünde bulunmak.

Kazananlara ayda 40 lira burs verilecektir, Talebeden ve dışarıdan istekli-lerin en son II neiteşrinin 3 üncü Salt akşamına kadar Edebiyat Fakültesi dekan kâtibliğine başvurmaları, (939)

Üniversite A. E. P. Komisyonundan:

Tıp Fakültesi 3 üncü iç ve 1 inci dış hastahâklar kliniklerine alınacak 2394,90 lira muhammen bedelli emaye hastane levazımı 2/XI/1942 Pazartesi günü saat 15 de rektörlükte pazarlıkta ihale edilecektir, İstekliler 360 lirah teminat makbuzlarıyla gelmeleri, Liste ve şartname rektörlükte görülür, (934)

TIYATRO

“Kış masalı,” nın tercümesi münasebetile Selâmi İzzete mecburi bir cevap

Yazan: Nusret Safa Coşkun

Azizim Selâmi İzzet:

İkdam gazetesinin 23 Birinciteşrin sayısında «Günün tenkidleri» sütununda bana çatmışsın! Sence üç kabahatim var: Birincisi, senin aziz muhibben Mefharet Ersinin tercümesini beğenmeyişim, ikincisi, genç oluşum; üçüncüsü de, lisan bilmeyişim.. Bayan Mefharet Ersine karşı ötedenberi hayranlığın olduğunu bilirim. Bazan kafa kafaya verir, «Hamlet» tercümesini didiklersiniz. Bazan o senin imdadına yetişir, bazan da sen minnet altında kalmamak için, açık bir istida ile Maarif Vekilligine müracaat eder, bu tercümenin «şah-eser» olduğunu ileri sürerek neşrin ister, sayın bayana tercüme heyetinde başkoltuğu münasib görürsün! Bizim için sayın Selâmi İzzetin ağrebi garâibi kâinat fikirler yürütmesinden daha tabii hiç bir şey yoktur. Bizi o kadar alıştırdın ki, tiyatro münekkidiğinden istifa edeli, senin sevimli garabetlerini arıyoruz âdeti!... Fakat iki gözüm Selâmi İzzetçiğim, madem bu tercüme için bir medhiye yazacak, madem bu tercümenin muvaffakiyetini bir dilekçe ile Maarif Vekilliginin dikkat nazarına arzedeceksin, güzel, Allah esbabını halkeylesin, peki benden ne istersin? Diyorsun ki:

«Schakespeare'nın Kış masalı hakkında - ecnebi dil bilmiyen, tercüme hususunda söz söylemeğe hiç de salâhiyeti olmayan bir genç muharrir müstesna - bütün münekkidlerimiz bir noktada birleştiler: Kış masalının tercümesi güzeldir.»

İlâhi Seelâmi İzzet, Şehir Meclisinde asillikten yedeğe düşeli senin ne okuduğunu anladığına, ne

de, ne yazdığını bilmediğine hükmedeceğim geliyor, ne garib iddia bu sevimli dostum. Evvelâ, ben tercüme hatalı demedim ki, lisan bilip bilmemem mevzuu bahs olsun. Ben, «tercüme bir kelime bonmarşası halinde, en yeni kelimeler yanında, Arabi, Farişi tamtıraklı kelimeler var» dedim. Musiki tekniğini bilmiyen bir adam çalınan eserin alaturka mı, yoksa alafranga mı olduğunu anlyamaz mı? Yabancı dil bilip bilmememe gelince, elbette senin canım fransızcanla yarışmam. Fakat, tercüme hakkında yabancı dil bilen salâhiyetini gene senin ifadenle kabul ettiğimize göre; o eserin yazıldığı ana dile vukuf sahibi olmak gerekir ki, sen de ingilizce bilmezsin! Benim iyi dil bilmediğimi iddia edibilsin, insafına sığındım, türkçe de mi bilmiyorum aziz dostum! Kulağımı hırpalyan kelimelere lâf söyleyemem demek? Ben tercüme hatalı bulsaydım - ki birçokları bu kanaattedir, fakat ben haddimi biliyor, bu işe karışmıyorum - bana «sen dil bilmezsin dilinin türkçesile elin frenkçesine burnunu sokma!» demeye hak kazanırdın. Fakat, «çam-çak» «saygılarımı sunarım!» gibi öz türkçe kelimeler yanında, öyle eski tabirlere tesaduf olunuyordu ki, bu maymun iştihali ketlime tasarrufuna itiraz etmek için, hiç de dil bilmeğe lüzum yoktu. Eğer, bu kelimelerin ne-ler olduğunu öğrenmek istersen, sana birer birer sayarım.

Biz 40 kişiyiz, birbirimizi biliriz, diye bir söz vardır. Bırak ki, Selâmicigiğim, biz 40 m önündeki sıfırdan mahrum bir adedeyiz. Sol tarafından kalktığın zamanlar, en muvaffak eserlere

hücum ettiğin, en berbad şeyleri göklere çıkardığın malumumuzdur.

«Genç muharrir» derken, bu tabirin altında bir dudak bükme sezdim. Bu dudak bükmeden başka bir şey olamazdı, çünkü sen daha gençliğime hased edecek kadar ihtiyarlanmadın. Genç oluşumuzdan ötürü «üstadların» ne hükümler vereceğine, irtizar mı edeceğiz? Ve tek muhalif reyin sahibi olduğumuz için, Maarif Vekilligine kadar bu «kusu-rumuz» arz mı olunacak? Hukuk tarihinde bir devir vardır ki: «Üstad böyle söylerdi.» diye, fikirleri bir kaziyeyi muhkeme teşkil eden zevatın aksi söz söylenemezdi. Demek oluyor ki bizim de, Selâmi İzzet üstadımız, Bayan Mefharet Ersinin tercümesini, Maarif Vekâletine «okutacak!» diye, kanaatimizi izhar etmememiz lâzım geliyor.

Son zamanlarda rastlanan, ekmek ve zeytinyağ kadar mahlûl tercümeler yanında, şüphe-siz Bayan Mefharet Ersinin tercümesi bir şeye benziyor. Fakat iddia ettiğin kadar «harikulâde» değildir. «Bak cür'etkâra dil bilmediği halde boyundan büyük iddialara kalkıyor!» diyeceksin! Ne dersen de azizim! Kulağımı tahriş eden kelimeler var bu tercümede.. Bunları tercüman vasıtasile dinlemediğime göre, kendi öz dilini iyi bildiğini sanan bir insan sâfatile bu noktalara dokunmak salâhiyetim dahilindedir Bırak ki, yazında, sen de itiraf ediyor, «bütün eserde kulağa ağır gelen bir iki tane koyu farsça ve arabca sözden başka ilişecek tek cümle yoktur» diyorsun. Demek, ilişecek bir iki

(Devamı sayfa 4/1 de)

İZMİR HİKÂYESİ UZAK HATIRALAR

HALİD FİZYA UŞAKLIĞI

Dükkü kısmın hulâsası

Ustad kendi hayatından, çocukluğundan bahsetmektedir. 12 yaşlarındadır. Babasının İstanbulda işlerini tatil ederek İzmir'e nakletmek mecburiyeti hâsıl olmuştur. Ailece İzmirde dedesinin Çorakkapı konağının müstakil bir daireesine sığınmışlardır.

Babası muvakkat bir müddet için tekrar İstanbula gitmiştir.

Ustad, annesinin İzmir mahallelerinden birinde oturan yengesi tarafından 10-15 gün kadar kalmak üzere davet ediliyor. Ana-oğul bu davete icabet ediyorlar.

(Hikâye devam ediyor)

— 2 —

Kevser Hanımefendinin bir konak yavrusuna benziyen büyük evi Arabfırını mahallesinin ne tarafında idi? Bugün şu sârturları yazarken hayalim o mahallenin sokaklarını dolaşıyor, şurasında burasında irkilerek duruyor, ve bir vakitler sık sık gidip kaldığım bu evin yerini bulamıyorum. Yalnız o evi değil, ben de bu semtte iki defa, bir kere izdivacından sonra, bir kere de İzmirde geçirdiğim son kış esasında iki evde ikamet etmiştim; türlü hatıralarla dolu olan bu evleri bütün tafsilâtile, bende kalan bütün intibalarile gözlerimin içinde yaşıyor buluyorum; o kadar vüzh ile ki bugün onların taksimatile hususiyetlerini ter sim etmeğe muktedirim; yalnız sokakların arasında dolaşarak yerlerini tayin edebilmekten âcizim. Gene bu mahallede sık sık gittiğim dost evleri vardı: Tevfik Nevzadın evi, Ahmed Celâdetin evi, daha şunun bunun evleri, bunları hep görüyorum, hepsinde çeşid çeşid hatıralarımın izlerini buluyorum. Sahipleri birer birer dünyadan göçtükleri halde evleri hâlâ hayalimde yaşıyor; fakat bugün beni, hükümet konağın dan şehre doğru giden Kemeraltı caddesinden sağ tarafta bu mahalleye doğru giden sokaklardan birine soksalar da bu evleri ara-

yıp bulmağa davet etseler, zannederim ki, çok dolaşmak, oradan oraya saparak uğraşmak lâzım gelecek.

Haniya bazan rüyalarda yerinizi kaybedersiniz, takib edilecek sokakları bulamazsınız, dolaşır dolaşır hep tanılmamış, görülmemiş yerlerde, ucu bucağı bulunamayan sokaklarda koşar durursunuz. Sizi bilmem, bu bende sık sık olan bir şeydir. Ya hâlâ bir mektebde ders vermekteyim, yahud bir yerde memurum, saatinde oraya yetişmek lâzımdır. Ancak vakit var, geç kalmış olmak üzüntüsü içinde bir türlü yolumu bulamadığım bu meçhul sokaklarda helecân ile, korku ile, telâş ile koşar durum, tam bir halâs ümidi belirirken yolumun önünde bir sağır duvar, arasından geçilemeyecek bir delik çıkar. Bu üzüntünün içinden sıyrılıp kurtulmak için yegâne çare uykumun arasında bunun bir rüya olduğunu düşünüp silkinip uyanmaktır.

İşte şimdi hayalimde bu mahallenin sokaklarını gezerken gene o haldeyim; hattâ sokakların isimlerini bulamıyorum. İzmir belediyesinin şehrin sokaklarından isimleri bir tarafa atarak onlara birer numara taktığına vâkıfım. Kim bilir o adlarını bulmak mümkün olmayan sokaklar şimdi nasıl numaralarla tanılıyor.

Arabfırını mahallesi İzmirin Türk mahalleleri arasında ünranile, güzel binalarile, az çok düzgün yollarile mümtaz bir mahalle idi ki müstevî bir saha üzerinde yayılmıştı. İzmirin büyük ailelerinden pek çoğunun evleri burada idi, bu meyanda Kevser Hanımın evi de orada idi. O evi geniş odalarile, büyük sofalarile, sonradan ilâve edilmiş olan bölüklerle, içinde birkaç yaşlı ağaçtan başka hiç bir yeşillik bulunmayan, hemen daima güneşten mahrum loş geniş bahçesile, bir tarafında selâmlık, onun yanında ahır ile tam bir vüzh için de görüyorum. Bu evin halkını

da gene öyle vüzh ile ve isimlerle, simalarının bütün hususiyetlerle görüyorum.

Bunları sırasile tesbit edeceğim, fakat bu hatıralara bir intizam vermek için en evvel Kevser Hanımın ilk defa misafirlige gidişimizden başlamak lâzımdır.

Dedemin ahırından çıkma kupa, arabacı Abdullahın idaresinde bizi o büyük evin kapısında bırakınca derhal evin halayıkları üşüştüler; biz, annemle ben ve dadım, arabadan indik. Selâmlıktan koşan uşaklar, bir genç Arnavud Süleyman, bir Aydınlı çocuk Osman - bunları sonradan öğrendim - çantaları alarak harem kapısına bıraktılar. Biz yukarı çıkarken yenge hanımı merdiven başında, küçük kızı Salime Hanımı kapıya kadar yetiştirmede için merdivenin alt katında bulduk. Hanımlardan başlıyarak hizmetçilere kadar herkesin yüzünde bizi görmekten doğan bir sevincin emareleri vardı, belliydi ki bu evde pek sık caka duygularla karşılanıyorduk.

Ben bunun bürhanını hemen o sırada Kevser Hanımda buldum. Bir aralık: — Şöyle yanına gel, bakayım! diye beni üzerinde oturduğu yer minderinin kenarına çekti, bir elile yanağımı okşıyor: — Halidim! dedi; sen ne kadar büyümüş, serpilmişsin! Seni görmiyeli kaç yıl oldu. sen İstanbulda biz İzmirde, birbirimizden o kadar uzak idik ki...

Gene okşadı, ve dudaklarının hafif bir temasile saçlarımı, alnımı öptü. Sonra birden hatırlıyarak kızlardan birine seslendi: — Nevber! Affan nerelerde? Haberi yok galiba. Gene selâmlıkta, odasında derslerine çalışıyor olmalı; dedi.

Ben de bir yandan bu yeni görülen simaları tetkik ederken bir yandan da o kadar lâfını işittiğim Affanı merak ediyor, bir an evvel bana arkadaş olacak bu çocukla tanışmak istiyordum.

Kevser Hanım beni biraz daha çekti ve sanki başkalarına

ıktırmek istemiyormuşçasına yavaş bir sesle, âdeta kulağıma mırıldanarak: — Göreceksin ya, Halid; dedi. Torunun pek tuhaf, pek garib bir çocuktur. Herkes ten kaçır, kendi kendisine yapayalnız yaşamaktan hazzeder, şimdiye kadar hiç bir arkadaş bulmadı, daha doğrusu bulmak istemedi. Eski mekteb refiklerinden, konu komşu çocuklarından onu gelip arıyanlar yok değildi. Hepsinden kaçtı, hiç birisine yüz vermedi. İki hocası var. Hep onların verdikleri derslerle vakit geçiriyor. Şimdi bir de kanun merakı çıktı, ona bir de kanun ustası geliyor. Yalnızlıktan pek sıkılırsa ata biner, seyrana çıkar, yahud tüfeğini alarak Çokledi bağlarında avlanır, yahud...

Burada Kevser Hanım tuhaf bir mana ile gülümsedi: — Yahud, diye ekledi; gene tüfeğile bahçede kedi avlar..

Burada ben de gözlerimi kaldırdım ve Kevser Hanımın gülümsiyen kestane renginde iri güzel gözlerine bakarak bu kedi avından maksadı soruşturur gibi baktım

O hep gülümsiyerek izah etti: — Enişten Şevket Kemal Beyin - gözile Salime Hanımı göstererek - Salimenin kocası, tavuklara ve güvercinlere, kanaryalara pek merakı vardır; iyi cinsten tavukları, pek güzel bir Gerze horozu, cins cins, çeşid çeşid en güzel nevilerden güvercinleri, sekiz on tane kanaryası vardır. Bir gün nasılsa fırsat bularak bir kedi henüz kendisini kurramıyacak kadar büyümemiş olan bir pilici parçalar, diğer bir gün gene o kedi, siyah iri bir kedi, bir güvercin yakalar, başka bir gün gene o mel'un kara kedi elini kafesin telleri arasından sokarak bir kanaryanın başını çengeller ve koparır. Bütün bu facialar Affanın göü önünde cereyan eder. Ağhyarak: — Ben bu kediyi öldüreceğim!. dedi. «Aman oğlum, kedilere dokunmağa gelmez, seamet getirir, sakın öyle bir delilik yapmayın» dedimse de dinletmek mümkün olmadı. En evvel o siyah kediyi vurdu, bununla kini sönmedi, ikide birde tüfeğile bahçeye çıkar, bahçede hiç eksik olmıyan kedileri

SPOR

Bulgar Leviskiy İlk maçını Beşiktaşla yapıyor

Cumhuriyet Bayramı münasebetile şehrimize davet edilen Sofyanın tanınmış takımlarından Leviski bugün gelecek ve yarın ilk maçını Şeref sahasında Beşiktaşla yapacaktır. Bu maç Şazi Tezcan idare edecektir. Merkez hakem komitesi diğer iki maçın idaresini de Nuri Bosut ile Ahmed Âdeme vermiştir. Dün müşterek bir karardan sonra Fenerbahçe ile Beşiktaş klüpleri bölgeye müracaat ederek, Ahmed Âdemin Galatasarayda futbol işleriyle meşgul olmasını yapacakları maçlar için mahzurlu görüşlerini bildirerek onun yerine başka bir hakemin tayin edilmesini istemişlerdir. İstanbul bölgesi bu müracaati Umum Müdürlüğe bildirmiş ve Ahmed Âdemin değiştirilmesine karar verilmiştir.

İstanbul hakem komitesi ikinci maçın hakemini henüz seçmemiştir. Nuri Bosut Pazar günü yapılacak muhtelit takım maçını idare edecektir.

Galatasaray takımı bugün Bursaya gidiyor

Galatasaray birinci futbol takımı bugün Bursaya gidecek, Cuma ve Cumartesi günleri olmak üzere iki maç yapacaktır.

öldürür. Sonra bu zavallı hayvancıkların ölümlerini ne yapar? Onu anlamak mümkün olmadı. Bu merakından vazgeçirmeğe de muvaffak olamadık. Dedim ya, garib çocuk, senden beş altı yaş büyük olduğu halde onunla iyi arkadaşlık edeceğini umuyorum, hattâ senin onda pek hayırlı tesirlerin olacağını da zannediyorum. Şimdi nerede ise gelir, iki kardeş görüşür, sevişirsiniz. O da seni sabırsızlıkla bekliyordu.

(Arkası var)

H. Z. Uşaklıgü

Söz aras. nda

nasında ağızından kaçırması. Umumi muğur oradan ayrılır ayrılmaz nöbetçi olan telgrafçı, tel tiş edilmek üzere bulunan arkadaşına şu telgrafı çekti: «Stefan geliyor Her şeye burnunu sok tuğu için tetik davranın».

Umumi müdürün bu hususta kulağı bükülmüş olacaktı ki tefiş için gideceği şehre hareketten evvel, telgraf hatları üzerindeki muameleleri de durdurmuştu. Bu arada hakkında çekilmek istenen telgraf da arkadan kendisine yetiştirilmişti. Umumi müdür, arkadaşına iyilik yapmak gayretkeşliğinde bulunan telgraf memuruna gene telgrafla gittiği yerden şu cevabı verdi:

«Telgrafınız maalesef pek geç kalmıştır. Burnum, şimdi, sokulmaması istenen işlerin tam içindedir ve pek fena kokular duymaktadır.»

TIYATRO

(Baş tarafı sayfa 3/2 de)

koyu farsça ve arabca kelime mevcut. Bu hatayı başkası yapsa idi, senin elinden neler çekmezdi. Hattâ cümlemiz, «canım ne olur, bir iki tane, masum hata - cık!..» diye mazur göstermeğe çalışsak bile, sen ayak direr, «katil» diye ağırceza mahkemesine verilmesini isterdin. Maa - mafih Selâmicğim sen de Millî korunma mahkemesine kadar gidecek bir suç işliyor, bir nevi edebiyat muhtekiri oluyor - sen, çünkü bize «Kış masalı» tercümesini pek pahalıya satmağa kalktın! Hürmelelerimi lütfen kabul et.

Nusret Safa Coşkun

NOT: — Yazında diğer arkadaşlardan «münekkid» diye bahsettiğin halde benim için sadece «muğarrir» diyorsun. Ben, beni münekkid kabul etmediğin şeklinde tefsir etmiyorum bunu. Çünkü çok garib vaziyete düşeceksin. Bir gece lokantada, beni münekkid olarak beğendiğini söylemiştin. Şehir Tiyatrosu muhasebecisi Feyzi Boztepe ile, bizim idare sefi Hayri Başkut gibi iki de şahidim var!

Nu.-Sa.-Co.

Memleket Haberleri

Sivasta

Belediye seçimi nihayetlendi. Yeni belediye reisliğine, belediye reis vekili Rahmi Günay seçildi

Sivas (Hususi) — Şehrimiz belediye seçimini, Cumhuriyet Halk Partisi namzedleri ittifakla kazandı. Yeni seçilen belediye meclisi aza-ları belediyede bir toplantı yaparak belediye reisliğine ekseri - Rahmi Günay yetle Rahmi Günayı seçmiştir. Rahmi Günay memleketimizin yetiştirildiği kıymetli gençlerdendir. Bir müddetten beri bulunduğu belediye reis vekâletini dürüst ve intizamlı çalışmaları ile iyi bir surette idare etmiş ve halkın her sahada sevgisini kazanmıştır. Belediye reisliğine bu genç elmanın seçilmesi her tarafta büyük bir memnuniyetle karşılanmıştır.

Trakya umumî müfettiş vekilinin gezisi

Edirne (Hususi) — Bir haftadır Kırklareli, Vize, Çorlu, Uzunköprü havâlisinde bölgenin işleri etrafında teftişler yapmakta olan umumî müfettiş vekili Salim Gündoğan Edirneye avdet etmiştir.

İzmirde kömür ihtiyacı

İzmir (Hususi) — İzmirin odun ve kömür ihtiyacını karşılamak için belediye, vilâyet orman müdür-lüğü ve devlet demiryolları işletme müdürlükleri kendi salâhiyetlerini kullanmak suretiyle harekete geçmiş bulunmaktadır.

Evvelki gün belediyenin temin ettiği motörlerle Kaş kazasından İzmirde 81.000 kilo kömür getirtilen Karataş iskelesine çıkarılmıştır. Bundan başka kara yolu ile de 9.200 kilo kömür getirilmiştir. Ayrıca İzmirde civar istasyonlardan da

Şekerin yerine üzüm geçti

İzmir (Hususi) — Son bir hafta içinde borsada üzüm fiatlarının artması alâkadar makamlar tarafından dikkat ve hassasiyetle takip edilmektedir. Bir haftada borsada 40 bin çaval üzüm satılmıştır.

Her numarada üzüm fiatları bir haftada vasatî olarak 6 kuruş yükselmiştir.

İncir mahsulü birkaç sene-den beri memleketimizin iç istihlak maddeleri arasında mevki almağa başlamıştır.

Üzüm için de böyle bir şeyin tahakkuk eylemesi yurd içinde en az 25 bin tonluk bir parti üzümün eritilmesi ile kabil olacaktır. Şeker tedarikinde karşılaşılan zorlukların başlıca şekerli maddelerden biri olan üzümü şekerin yerine ikame eylemek-te olduğu görülmektedir.

Bölge mebuslarının Somada tetkikleri

Soma, (Hususi) — Meb'uslarımızdan Hüsnü Yaman, Faik Kuroğlu ve Asım buraya gelmiştir. Aynı günde yapılan parti kaza idare heyetli senelik kongresinde bulunmuşlardır.

Kogrede başlıca mevzu, işe durumu, buğday, arpa işleri ve piyasanın tahammül edilmez vaziyeti idi.

Murahaslar, bu işlerin bir an evvel düzlenmesi takdirinde şimdiiye kadar memleketi büyük bir dirayete idare eden hükûmete bir daha şükran göstermekten başka bir diyecikleri olmayacağını bildirmişlerdir.

44.000 kilo odun kömürü gelmiştir. Önümüzdeki hafta içinde de yine İzmirde külliyetli miktarda odun ve kömür getirilmesi beklenmektedir.

İzmirde

Balıkçılığın inkişafı için bir soğukhava deposu, balık konserve fabrikası yapılacak, Orta Anadolu'ya balık sevkedilecek

İzmir (Hususi) — Münakalât Ve kâletî İzmir limanında balıkçılığı teşvik ve himaye maksadile bazı tesisler meydana getirmek kararındadır. İzmirde tutulacak balıkların memleket içine ve bilhassa Ankara ile orta Anadolu şehirlerine nakli hususunda soğuk hava depoları meydana getirecektir.

İzmirde büyük bir balık soğuk hava deposu meydana getirileceği gibi balık konserve için de bir fabrika kurulacaktır.

Balıkçılar, son zamanlarda İzmir körfezinde kâfi miktarda balık bulunmadığından şikâyetçidirler. Balıkçıların elinde ihtiyaca yeter miktarda avlama âleti mevcut değildir. Balık ağıları eskimiştir. Körfezde fazla miktarda köpek balığı vardır. İzbirilia adı verilen canavarlar küçük balıkları imha etmektedir. İzbirillalarla mücadele için esaslı surette tedbir alınmasına ihtiyaç gösterilmektedir.

İzmir limanında kâfi miktarda balık tutulmadığı için balık fiatları yükseltilmiş ve âdetâ balık orta halli ailelerin masalarında bulunmaz bir süs halini almıştır.

TIYATROLAR

İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları

Bu akşam saat 20.30 da

Dram Kısmı

KIŞ MASALI

Yazan: Shakespeare

Komedi kısmı

YALANCI

Yazan: Carlo Goldoni

Cumartesi ve Pazar günleri 15.30 da matine

ZAYI — İzmir Kız Lisesinden almış olduğum şahadetnamemi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Kocamustafapaşa caddesi Ulufeci sokak 1 numarada Nezahet Güneşpala

İktisadî tetkikler

(Baş tarafı 3/1 de)

manda top, tüfek ve diğer harb vasıtaları imaline başlayabilir. Nitekim ziraat makineleri, bilhassa traktör yapan fabrikalar da, pek çabuk tank fabrikaları haline ifrağ edilebilirler. Otomobil fabrikaları ise, tayyare fabrikaları haline gelmek için hiç de fazla bir emek istemezler. Şu halde Amerikanın harbden önce bu çeşid fabrikalarının istihsal kudretlerini bilecek olursak, takriben olarak tank ve tayyare istihsalâtını da ortaya çıkarabiliriz.

İkinci dünya harbinden önce bütün dünyada istihsal edilen muhtelif çeşid makineleri 100 olarak kabul edersek:

Birleşik Amerika bütün dünya istihsalâtının % 60,8 zini,

Almanya bütün dünya istihsalâtının % 14,2 sini,

Büyük Britanya bütün dünya istihsalâtının % 11 ini.

İstihsal etmekte idiler. Şu halde bu basit rakamlara nazaran yalnız Birleşik Amerika devletleri bütün dünya makine istihsalâtının yarısından fazlasını kendi nefsinde toplamış bulunuyordu.

Amerika otomobil sanayiinin senelik istihsal kudreti 8,5 milyon otomobil olarak kabul edilmektedir. Bu miktar Almanyanın otomobil istihsalâtının 35-40 misline muadildir.

Birleşik Amerika devletleri sadece elde mevcut ağır sanayiini harb sanayiine çevirmekle kalmamış, fakat aynı zamanda birçok da yeni fabrikalar yapmıştı. Elde makine istihsal eden fabrikalar mevcut olduğuna göre bunun Amerika için çok da güç bir iş olmadığını kabul etmek lâzımdır. «Neşnel Siti Benk Bülleten» in kaydettiğine göre, 1941 yılında Birleşik Amerikada inşa edilen yeni fabrika sayısı, 1929 yılında inşa edilen fabrika sayısına nazaran iki misli fazladır. Amerika için ölüm, dirim kavgası sayılan bu harb şeraitinde yeniden yapılan bu fabrikaların harb sanayiine müteallik fabrikalar olduğunu tahmin etmek hiç de güç bir şey değildir.

Bundan sonra yazımızda bu mevzuu incelemeye devam edeceğiz.

Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü İlanları

Cumhuriyet Bayramı Münasebetile Yapılacak İlâve Seferler

Cumhuriyet Bayramında 28/Birinciteşrin/942 Çarşamba günü Adalar hattının (110) numaralı saat 13.45 seferi ilâveten yapılacaktır. Bundan başka 29/Birinciteşrin/942 Perşembe günü akşamı Köprüden saat 1.30 da Kadıköy ve Tekneli adalara, Kasımpaşa, Fener, Balat, Hasköy, Hacıoğlu, Eyübe ve saat 3 de Kadıköyünden Köprüye, saat 3.30 da Köprüden Haydarpaşa, Kadıköyüne ilâve seferleri yapılacaktır. (914)

Devlet Demiryolları İşletme U. M. den:

Devlet Demiryolları umumî idaresinden:

1 — Haydarpaşada birinci işletme personeli ile Mudanyada Mudanya - Bursa işletmesi personeli için 2707 adet kasket dâktirilecektir.

2 — Kuması idare tarafından intihabedilen neviden verilerek diğer bütün harcı, düğme ve alâmeti farikaları müteahhidi tarafından temin edilmek şartile kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

3 — Eksiltme 2/İkinciteşrin/942 Pazartesi günü saat on beşte Haydarpaşada Gar binasında işletme artırma ve eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

4 — Muhammen bedeli 8121 liradır. Muvakkat teminat 609 lira 08 kuruştur. 2490 numaralı kanunun şartları içinde teminatları ve teklif mektupları ihale saatinden en geç bir saat evveline kadar Haydarpaşa işletme artırma ve eksiltme komisyonuna verilmelidir.

Kasketin nümunesi Haydarpaşada birinci işletme artırma ve eksiltme komisyonunda görülebilir. Mukavele ve şartnameleri meccanen almak için Haydarpaşada mezkûr komisyona müracaat edilmelidir. (557)

Aşağıda ismi, muhammen bedeli ve muvakkat teminatı ayrı ayrı gösterilmiş olan muhtelif gıda maddeleri 13/11/1942 Cuma günü saat 15 den itibaren kapalı zarf usulü ile Ankarada idare binasında sıra ile ve ayrı ayrı eksiltmeye konmuştur.

Bu işe girmek isteyenlerin listeleri hâzırda yazılı muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesâkaları ve teklifleri aynı gün saat 14 de kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme Dairesinden ve Haydarpaşada Tesellüm Şefliğinden temin edilir.

Eksiltmeye konan malzeme	Muhammen bedel	
	Lira	Muvakkat bedel Lira
1 No, lu liste muhteviyatı ekmek	2833	424,95
2 No, lu liste muhteviyatı etler	20300	1522,50
3 No, lu liste muhteviyatı süt, yoğurt	17000	1275,00
4 No, lu liste muhteviyatı taze sebze ve meyvalar,	19250	1433,75
5 No, lu liste muhteviyatı yağlar ve peynirler,	24100	1807,50
6 No, lu liste muhteviyatı kuru erzak ve reçeller,	22335	1675,13

(958)

Muhammen bedeli (4000) dört bin lira olan (100) yüz ton ateş toprağı (çuvallsız dökme olarak) (16.İkinciteşrin.1942) Pazartesi günü saat (15) on beşte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından açık eksiltme usulü ile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (300) üç yüz liralık muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesâkile birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyon müracaatları lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler komisyonun parasız olarak dağıtılmaktadır. (940)

Telgraf, Telefon Ve Telsiz Haberleri

BU SABAHKI HABERLER

Londraya göre Stalingradın şimal batısında Alman hücumları püskürtüldü

Almanlar Kafkasyada Nalçık şehrine 20 kilometre yaklaştılar

Londra 28 (A.A.) — Stalingrad şimal batısında ve garbi Kafkasyada çarpışmalar devam etmiştir. Son Moskova tebliği Stalingrad ve Tuapsenin şimal doğusunda şiddetli çarpışmaların vukua geldiğini bildirmektedir. Düşman tank ve piyade kuvvetleri Stalingradın diğer işçi bölgesini ve fabrikalarındaki Rus mukavemetini kırmak için teşebbüse geçmiş ise de püskürtülmüştür. Stalingradın şimal batısında Sovyet kuvvetleri bilhassa faaliyet göstermiştir. Alman hücumları tamamen püskürtülmüştür.

Vişi 28 (Radyo) — Kafkasyada Baksan nehrini geçen Alman ve Rumen kuvvetlerinin hedefi Nalçık şehri olması lazımlı gelmektedir. Bu şehrin işgali Alman ordusunun ileri hareketi için mühim bir hâdise teşkil edecektir.

Alınan son haberlere göre Almanlar Nalçık - Prişibakaya demiryolunu kesmeğe muvaffak olmuşlardır.

Nalçığa doğru

Vişi 28 (Radyo) — Alman kuvvetleri Nalçık şehrinin 20 kilometre yakınına gelmişlerdir.

"Türkiye sulhün istinad edeceği cihanşümül temelin bir cüz'ü,"

(Baş tarafı 1 inci sayfa) — Türkiye'nin sulhün istinad edeceği cihanşümül temelin bir cüz'ü olduğunu söylemiştir.

«Avrupada ikinci bir cephe vucuda getirmek lazımdır. Buraya hücum etmek ve burayı geri almak ve bu suretle Çin ve Rusya üzerindeki tazyiki hafifletmek için Hindistan'da mühim miktarda asker tahsis etmek gerekir. Benim zannıma biz askeri manada bu harbi kazanabiliriz. Bunun için icab eden kaynak ve vasıtalara, kuvvete ve şecaata malik olduğumuz mütalesandayım. Fakat askeri zaferi kazanmak kâri değildir. Sulhu kazanmak için bütün milletler ve bütün insanlar hesabına dü-

yayı iktisadi ve siyasi bakımdan kurtarmamız zaruri olduğu fikrindeyim. Sulh, ancak bu suretle mevcut olacaktır. Bundan başka dünyayı imar etmemiz de lazımdır. Sulh, topyekün bir temele istinad etmelidir.

Türkiye, Rusya, Çin, Mısır, Irak ve İran bu temelin eczasındadırlar. Sulhün temelleri her tarafta, dünyanın her köşesinde sağlam olmadıkça hiçbir yerde sulhün mevcut olamayacağı şüphesizdir. Ben, sulha kavuşabilmek için dünyanın seilest olması lazımlı olduğunu söylediğim zaman başlanmış olan büyük ileri hareketi kastediyorum. Bu ileri hareketi hiç kimse ve şüphesiz Hitler durduramaz.»

İngilizler Mısırdaki yeni mihver hatlarına sokuldular

Londra 28 (A.A.) — Mısır muharebeleri hakkında en son alınan resmi habere göre müttefik kuvvetleri Mihver müdafaa mevzileri arasında zaptetmiş oldukları yerleri genişletmişlerdir. Müttefik kuvvetleri son çarpışmalardan sonra düşman hatlarına biraz daha nüfuz etmişlerdir. Müttefik avcı ve bomba tayyareleri mütemadiyen hücumlarda bulunmuşlar ve kara kuvvetleriyle sıkı bir iş birliği yapmışlardır.

Vişye göre

Vişi 28 (Radyo) — Mısırdaki başlıyan müttefik taarruzunun dördüncü günü sonunda Mihver müdafaa hattı ciddi bir surette zarar uğramamışa benzemektedir.

Askeri hareket henüz son şiddeti bulmamıştır.

Alman kaynaklarına göre General Alexander hayli ehemmiyetli ihtiyat kuvvetlerine malik bulunmaktadır. Bu kaynaklara göre bu ihtiyat kuvvetleri müfredatı şudur: Üç zırhlı tümen, Yeni Zelanda 2 nci piyade tümeni, Avustralya 9 uncu, Hind 5 inci, cenub Afrika 1 inci piyade tümenleri, hâlis İngiliz kuvvetleri olarak da 44 üncü Londra tümeni ile 51 ve 40 ncı İskoç tümenleri.

Alman kuvvetleri Tuaps'e doğru ilerliyorlar

(Baş tarafı 1 inci sayfa) — Alman ve Rumen kuvvetleri düşmana hücum ederek 2 gün süren muharebelerde tabii ve kazanılan topkılar bakımından ehemmiyetli muvaffakiyetler elde etmişlerdir.

Moskova 27 (A.A.) — Sovyet gece yarısı ek tebliği: Stalingrad çevresinde Sovyet birlikleri, Almanların bir gedik açtıkları fabrikalar çevresinde düşmanın tank ve piyade ile taarruzlarını püskürtmüş ve şiddetli karşılık taarruzdan sonra Almanlara 750 ölü kayı verdirmek suretile düşmanı geri çekilmeğe mecbur etmişlerdir.

İngilizler Mısırdaki 3 üncü Alman hattına hücum ettiler

(Baş tarafı 1 inci sayfa) — geniş ölçüde hava hareketine devam edilmiştir. 25-26 İktisrin gecesi ve gündüz bomba ve avbomba tayyarelarımız muhtelif hedeflere taarruz etmişler, gece ve gündüz geniş ölçüde faaliyette bulunan avcılarımız 14 düşman tayyaresi düşürmüşlerdir.

Alman tebliği

Berlin, 27 (A.A.) — Resmi tebliği: Mısırdaki muharebe aynı şiddetle hâlâ devam etmektedir. Düşman muharebe hattına büyük ve yeni kuvvetler sürmektedir. Dün akşam Alman - İtalyan zırhlı ordusunun mevzilerini yarmağa beyhudu yere teşebbüs etmiştir. İngiliz kuvvetleri yeniden 111 tank ve 38 mitralyözlü otomobil kaybetmişlerdir.

Lon İrayı göre

Londra 27 (A.A.) — General Montgomery'nin ordusu yavaş yavaş ilerlemektedir. Topçu daha ileriye götürülmüş ve şimdi Rommel müdafaa hatlarının üçüncüsünü dövmekte bulunmaktadır. İngiliz tebliği, ri pek sade ise de Roma radyosu çok şiddetli muharebeler olduğunu söylemektedir.

Alman hatlarından birinci ve ikincisini işgal etmiş olan İngilizler şimdi üçüncü müdafaa hattına taarruz etmektedirler.

Cumhuriyet bayramı bugün öğleyin başlıyor

(Baş tarafı 1 inci sayfa) — Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdar mülki, askeri erkân ve konsolosların tebriklerini kabul edecektir.

Taksimdeki yapılacak merasime iştirak edecek kıt'alar, okullar ve diğer birlikler saat 9 dan itibaren Taksim meydanında toplanmağa başlayacaklardır. Vali, komutan ve diğer zevat saat 10,30 da Taksim meydanına gelecek, meydana yer almış teşekküllerin bayramını kutulayacaklardır. İstiklâl Marşı, bayrak çekme ve çelenk koyma törenini müteakib büyük bir geçid resmi yapılacaktır.

Bayram günlerinde muhtelif semtlerdeki halk kürsülerinde hatibler tarafından konferanslar verilecektir.

Ankarada Resmigeçid

Ankara 27 (A.A.) — Cumhuriyetin 19 uncu yıldönümü münasebetiyle 29 Birinciteşin günü Reisiçümhur tarafından yapılacak kabul töreni ve onu takip edecek olan büyük geçid resmi hakkındaki program, tesbit edilmiştir.

İpoddromda her sınıfa mahsus askeri kıt'a ve izcilerin iştirakile Reisiçümhur önünün hazırlanması için yapılacak olan büyük geçid resmine de 14.55 te başlanacaktır.

Ekmekten başka dağıtılacak diğer maddeler için de karneler hazırlanıyor

(Baş tarafı 1 inci sayfa) — alâkadarların iştirakile bir toplantı yapılmış, hükümetçe ekmek ve ekmeçlik hububat vesair eşya ve maddelerin dağıtılmasına dair hazırlanan ve şehrimize gönderilen talimatnamenin tabibakati üzerinde görüşmelerde bulunulmuştur.

Ticaret Vekâleti ekmekten başka dağıtılacak diğer maddeler için kuponlu karneler hazırlanacak ve şehrimizdeki alâkadarlara gönderecektir. Bu karneler fotoğrafı olacak ve her ailenin aile sicilli vücuda getirilecektir. Aile sicilleri ile hükümetin yapacağı gıda maddeleri tevziatı tertibe konulmuş olacaktır.

Memur, müteakid ve eytama ekmek almak için nasıl ayrı fırın gösterilecekse gıda maddeleri için de hangi numaralı karne kuponlarıyla hangi dükkânlardan neler alınacağı ilân edilecek ve ucuza işe maddeleri tevziatı bu şekilde yapılacaktır.

Memur ve halka aid ekmek karnelerinin tevziatı işine dün de devam edilmiştir. Bu çalışmalar Cumhuriyet Bayramı tatil günlerinde de devam olunacaktır.

İzmit belediye reisi

(Baş tarafı 1 inci sayfa) — Mevkufan cesayan eden muhakeme neticesinde şehrin ekmeçlik ununu teshil maksadile hareket edildiği ve ortada bir suüstimal görülmüşü neticesine varılmış, hâkimler heyeti belediye reisinin beraatine karar vermiştir.

Bu karar mahkeme salonunu dolduran yüzlerce dinleyici tarafından: «Yaşasın adalet» sesleriyle karşılanmıştır.

Vaşıngtona göre:

(Baş tarafı 1 inci sayfa) — Bundan başka Vaşıngtonda elektrikli bir hava esmektedir. Her şey büyük hadiselerden cereyan etmek üzere bulunduğunu gösteriyor. Akdenizde büyük askeri hareketler cereyan etmeden harbin sona erebileceğine kimse inanmamaktadır. Makul düşünün birçok kimseler harbin Akdeniz bölgesinde biteceği kanaatini beslemektedirler.

Askeri vaziyet

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

mevzii başarılar elde etmesine ve bu esnada bazı harb malzemesiyle birlikte 1450 esir de almış olması na rağmen 24 ve 25 Birinciteşin günlerinde daha fazla ilerleyememiş ve mihverin esas mevzilerini sarsmağa muvaffak olamamıştır. İngilizlerin, mihver ordusunun gerilerini tehdid aksadile Marsa Matruh bölgesine karşı yapmak istedikleri bir çıkarma teşebbüsü de mihver hava kuvvetlerinin şiddetli bir müdahale ile akim bırakılmış ve bu ihraç yapılamamıştır. İngilizlerin, hususî zırhlı ve motörlü teşkille Libya çölünün cenub mıntakalarına karşı telrar bazı tâciz ve şaşırma taarruzları yapacakları da tahmin edilmekte idi. Bu ilk iki günlük muharebe esnasında İngilizlerin bu tarzda bir hareketleri de vukua gelmemiştir.

Ancak, ilk iki günün bu neticele rine bakarak İngiliz taarruzunun gevşeyeceği ve duracağı zannedilmemeldir. İngilizler esasen, çok soğukkanlı ve hislerine çok hakim olmakla beraber kuvvetlerinin fazla olduğundan çok emin oldukları her zamanda yapmış oldukları gibi bu defa da büyük bir ihtiyatsızlık göstererek taarruzlarının umumi ve devamlı olacağını daha bideyette ifşaa etmişlerdir. Ondan başka, başladıkları bu yeni taarruz için hakikaten çok miktarda kuvvet toplamağa da muvaffak olmuşlardır. 26 tarihli bir Berlin telgrafı, İngilizlerin bu kuvvetlerinin 1 milyona yakın askerle bin tank ve muazzam miktarda hava kuvvetinden mürekkep olduğunu bildirmekte, aynı tarihli diğer bir hususî Berlin telgrafı da şimali Afrikadaki İngiliz kuvvetlerinin 3 zırhlı tümenle birer cenubi Afrika, Yeni Zelanda, Avustralya, Hind piyade tümeninden ve bir hür Fransız tugayı ile Mısırdaki bazı cenubilerle takviye edilmiş 2 Yunan alayından ibaret olduğunu ve bunlara zamimeten Ortaşark İngiliz başkomutanı general Alexanderın emrinde ve Mısırdaki bir Londra, İkiş İskoçyalı olmak üzere, üç tümen daha bulunduğunu tasvir etmektedir. Bunlar cemedir. se 3 zırhlı tümenle mühim bir kısmı motörize 7 piyade tümeni ve 2 tugay eder, ki ehemmiyeti meydanadadır.

Buna karşı mihver ordusunun kuvvetlerinin de çok az olduğu sanılmamaldır. Geçekten, bir Londra telgrafı son takviyelerden sonra şimali Afrikadaki mihver ordusu onun İkiş Alman, İkiş İtalyan olmak üzere 4 zırhlı tümenle; 1 motörlü Alman tümeni; bu yaz sonlarında Ghridden nakledilen 164 üncü Alman piyade tümeni ve teçhizatları pek tamam olmayan 6 İtalyan piyade tümeni kuvvetinde olduğunu haber vermektedir. Bunları da yekün edersek 4 zırhlı tümenle

8 piyade tümeni meydana getirdiklerini görürüz, ki kezalik ehemmiyeti izahtan müstâgnadır.

Şu halde, İngilizlerin havada biraz daha fazla kuvvete sahip v Akdeniz sahilleri boyunca taciz hareketleri yapabilmek için de donatmalarından istifade cesaretine malik olduklarını istisna edersek karada birbirine yakın kuvvetler çarpıyorlar ve çarpışacaklar, demektir. Mihver kuvvetlerinin İngilizlerin ill taarruzlarını, her iki kanadı müte nazıran Akdenize ve Kattara bataklıklı dayalı müstahkem mevzile dahilinde karşılayacakları da kendileri için ayrı bir faydadır. Her iki tarafın, yukarıda kaydettiğimiz kuvvetlerden daha fazla kuvvetleri bulunup bulunmadığını bugün şüphe siz tam olarak kestirecek ve başlıyan bu İngiliz taarruzunun neticesi hakkında şimdiden kat'i bir hüküm verebilecek bir durumda değildir. Fakat, şunu şimdiden söyleyebileceğiz, ki eğer her iki tarafın kuvvetler yazdıklarımızdan ibaret ise ve İngiliz hava kuvvetleri de üstünlüğe rine rağmen hareketlerinde daim mihver hava kuvvetleri tarafında önlenilecek olurlarsa İngilizlerin 60 Km. ilik dar, müstahkem ve kanadları dayalı mihver cephesine karşı girmiş oldukları cephe ve yarın taarruzunun inkişafı pek kolay olmayacak ve muharebeler çok uzıyarak mütehavvil safhalar arzedecektir.

Salomon adalarında yeni bir deniz harbi

(Baş tarafı 1 inci sayfa) — sınıfı anlaşımayan bir harb gemisi batırılmıştır.

Bir zırhlı ite 3 kruvazörün ve bir muhribin ciddi surette hasara uğratıldığı, 200 den fazla tayyarenin düşürüldüğü veya tahrib edildiği tebliğde ilâve edilmektedir. Japon kayıpları ise hafifçe hasara uğrayan fakat manevra kabiliyetini kaybetmeyen ve muharebeyi devaya edebilecek olan iki tayyare gemisi ile bir kruvazörden ve geri dönmeyen 40 tayyareden ibarettir.

Vaşıngton, 27 (A.A.) — Bahriye nazırlığı'nın tebliği:

Amerikan Wasp uçak gemisi, 15 Eylülde cenub Pasifikte bir düşman denizaltısının hücumu ile batmıştır.

Vaşıngton, 27 (A.A.) — Basın hitaben Amerikan bahriye nazırı albay Knox ezümle şunları söylemiştir:

Amerikan kuvvetleri Salomon adalarında mühim Japon kuvvetlerine karşı şiddetle dövüşmektedirler.

Albay, 4 Amerikan uçak gemisinin sözde tahrib edildiği haklarında Japon iddialarını tekriz etmiştir.

BUNDAN BÜYÜK BAYRAM HEDİYESİ OLURMU?

Çenberlitaş Sinemasında

Bugün matinelere itibaren 3 film birden Cumhuriyetimizin 19 uncu yıldönümü şerefine muazzam program Bütün izatrabları toplandı heyecanlar şaheseri

1-YIKILAN YUVA

Baş Rolde FATMA RÜŞDÜ

Türkçe sözlü - Türkçe şarkılı

Servetlerine mağur hazır yiylci bir sürü düşkün insanlarla mücadele eden temiz ve namuslu bir allenin hazin romanı Bestekâr tanburî SALAHADDİN - Kemani NOBAR'ın iştirakile 36 kişilik muhteşem cast heyeti.

Meshur muganniye
MÜZEYYEN SENAR

Okuyanlar

Tarihî konserler okuyucusu
NECMİ RIZA

LÜTFEN DİKKAT: Bu filmün düğün sahnesi:

Filmün yıldızı BEDİA MUSABNİN Kahiredeki BEDİA gazinosunda Binlerce muganniye ve rakaselerin iştirakile tertib olunmuştur. Programa ilâveten ayrıca:

— 2 —
ZORAKI AŞIK
KOMEDİ

— 3 —
ÇİFTLİK SENFONİSİ
Renkli Mikvey Mavus

İzdihamı önlemek için her türlü tertibat alınmıştır.

TAKSİM SINEMASINDA

Şimdiye kadar gördüğünüz türkçe ve türkçe dublaj filmlerini gölgede bırakacak bir şaheser

KÖY KIZI

Türk dublajının, Türk musikisinin en büyük zaferi Türkçe sözlü - Türk musikili - Türkçe şarkılı... Okuyanlar: MUALLA İŞLAY - SUAD GÜN - LEYLA MURAD - YUSUF VEHBI - TAHİYE MUHAMMET - ENVER VECDİ'nin varattıkları ask ve liras filmi.

SURTUK

Mahmud Yesarinin nefis eserinden:

Türk filmleri içinde bir şaheser

İstanbul sokaklarından lüks hayata çıkan sonra Beyoğlu batakhanelerine yuvarlanan bir kadının macerası

Baş rollerde: Refik Kemal - Halide Pişkin - Zehra - Avni Yaşar İh.

Prodüksiyon: Halil Kâmil Film Stüdyosu, Reji: A. Körner

SİNEMA DÜNYASININ 2 BÜYÜK YILDIZI:

TYRONE POWER - DOROTHY LAMOUR

Senenin en heyecanlı... ve en meraklı bir filminde buluştular

JOHNY APOLLO

(KIRLI MİRAS)

Bu Akşam MELEK Sinemasında

Localarla numaralı yerlerinizi evvelden aldırınız.

İŞTE HİÇ TEREDDÜD ETMEDEN... İDDİA EDİYORUZ. BUGÜNE

KADAR GÖRDÜĞÜNÜZ EN KOMİK FİLM

3 AHBAP ÇAVUŞLAR

(Arşak Palabıyıkyan)
POLİS HAFİYESİ

TÜRKÇE SÖZLÜ

BUGÜN MATİNELERDEN İTİBAREN

İPEK ve SARAY Sinemalarında birden

DİKKATI.

Evinden çıkan her insan başka bir yerde evvelâ yatacağı otelin neresi olacağını düşünür. İzmire gidecek yolcular için böyle düşünmeğe lüzum yoktur. Tam rahatını düşünen yolculara

İZMİRDE**Ankara Palas**

Otelini tavsiye ediyoruz. Ankara Palas, güzel İzmir'in iftihar edebileceği modern müesseselerden biri ve belki başlıcasıdır.

Telefon: 3438.

Osmanlı Bankasından:

Osmanlı Bankasının GALATA Merkezile YENİCAMİ ve BEYOĞLU Şubeleri, Cümhuriyet Bayramı müessesesiyle, 28 (öğleden sonra), 29, 30 ve 31 İktisadın 1942 tarihlerinde kapalı bulunacaktır.

ZAYI — Eminönü Malmüdürlüğünden aldığım 1690 kaza numaralı ve 252, 710 seri numaralı maaş çizdanimi ve mühürümü kaybettim. Yenisini çıkarmamdan eskisinin hükmü yoktur.

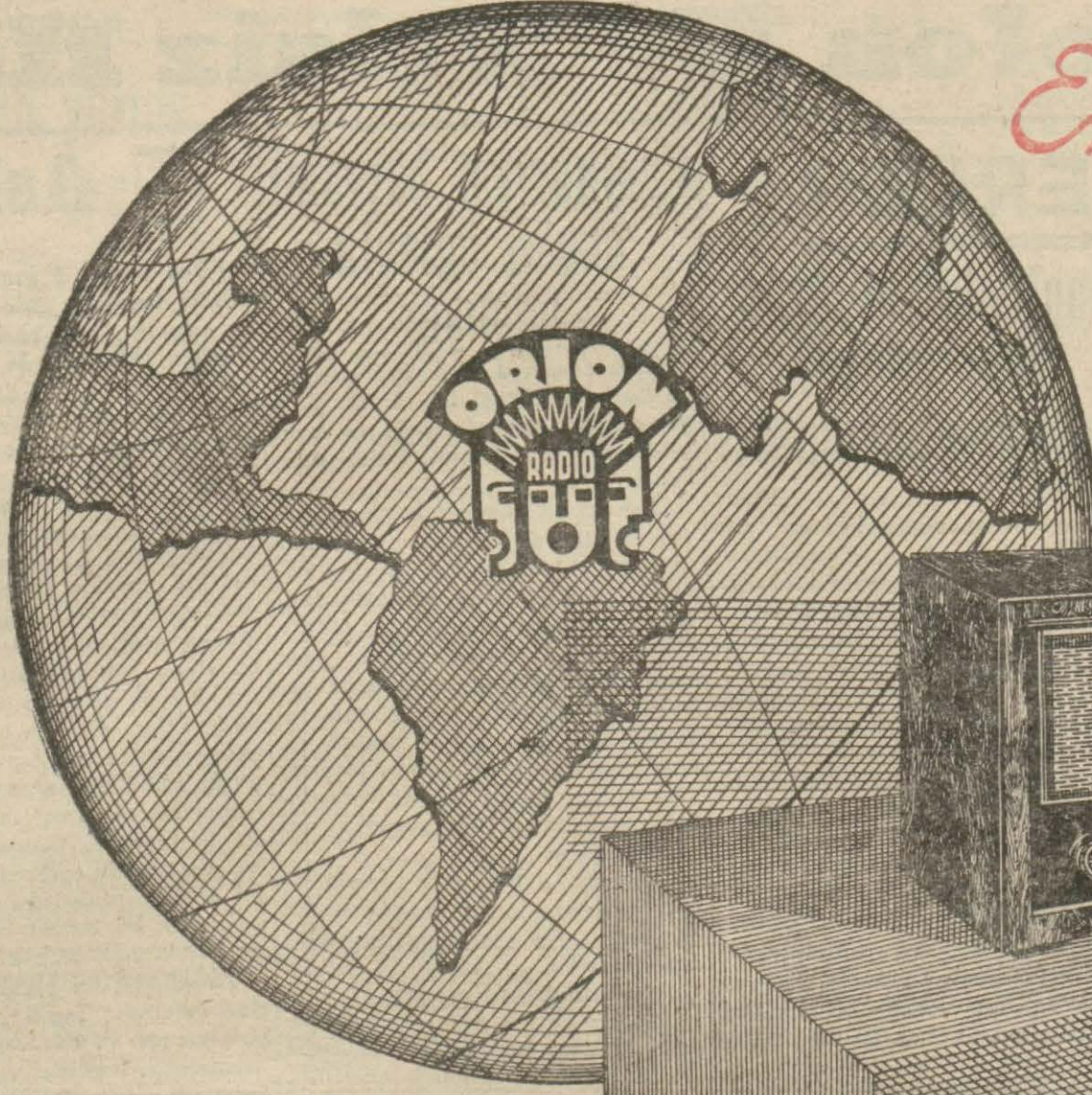
Mustafa Reşit kızı Müslüme Uluşlu

DERMOJEN

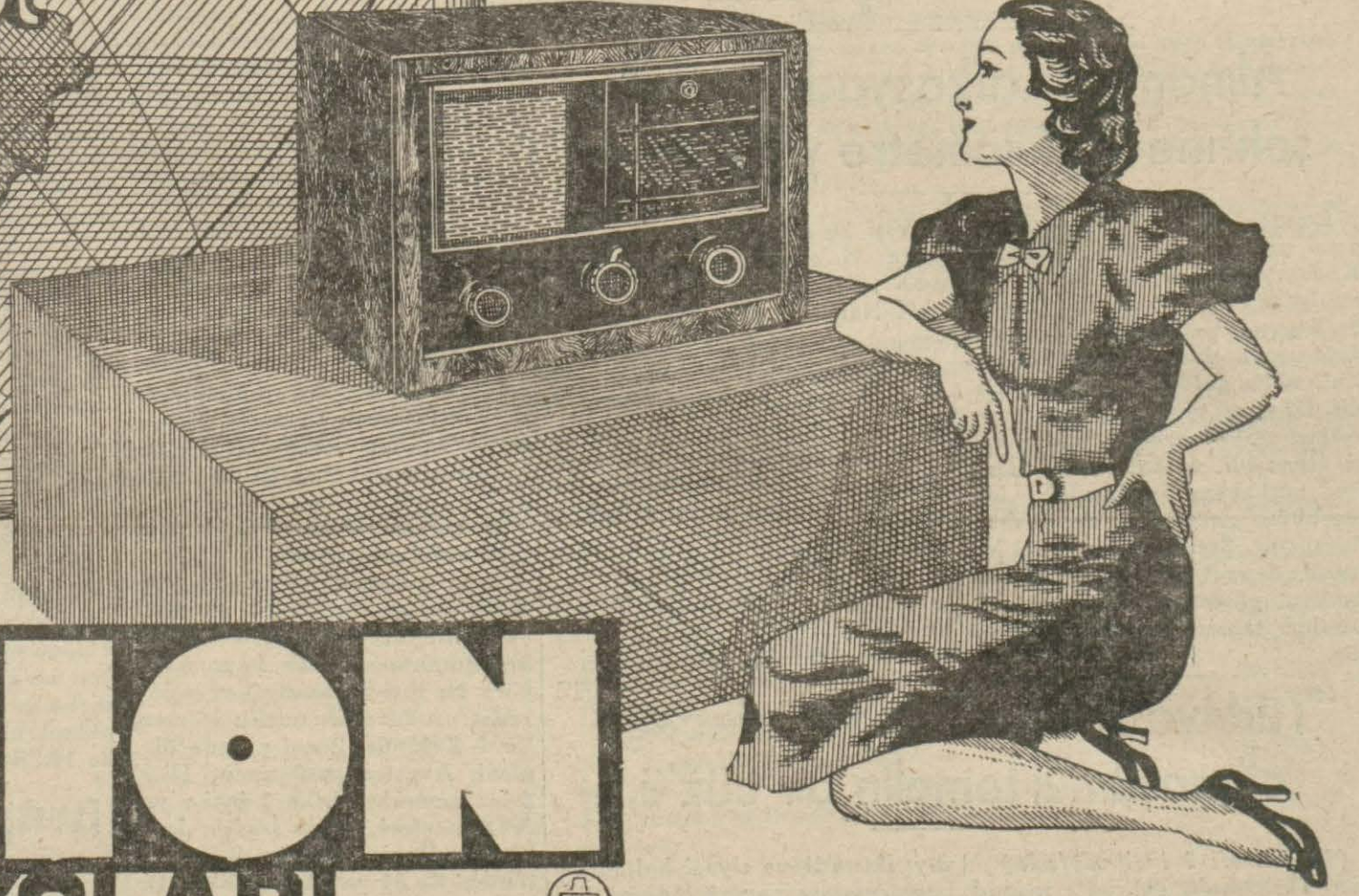
YANIK, ÇATLAK, EKZEMA ve CİLD YARALARINA fevkalâde iyi gelir. Derinin tazelenmesine ve yenellenmesine hizmet eder. HER ECZANEDE BULUNUR.

Dr. İbrahim Denker

Bahçik Hast. Dahiliye Mütahhasısı Beyoğlu Ağacami, Sakızağacı, Cöplükçe sokak No. 13. Tel: 42468.

*En mesut gününüz
Kutlu olsun.*

ORION

RADYOLARI

Türkiye Umumi Acentası: TÜRK RADYO ve ELEKTRİK LİMİTED ŞİRKETİ Galata Posta Kutusu 1557 Telefon: 44032

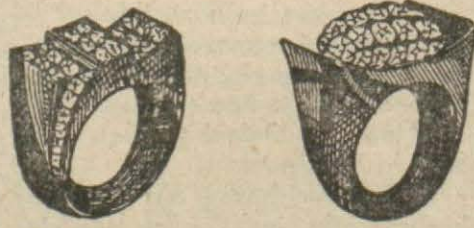
Mücevherat ve Saat Meraklılarına:
Plâtinden, Altından, Pırlantalı
Kadın, Erkek, Kol ve Cep
Saatlerinin Envai Çeşitleri
Kıymetli Taşlarla Müzeyyen Şövalyeler
1943 Modelleri Üzerine

Yüksek zevkle yapılmış emsalsiz ÇİÇEK ve PLÂKLARINI
Müessesemizde bulacağınızı müjdeleriz.

VACHERON ve CONSTANTIN
Saatlerinin Acentası

ARLON
Saat Mağazası

İstanbul — Eminönü Meydanı, Telefon : 21128

NEVROZİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser.
İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

Doktor Hafız Cemal
Divanyolunda 104 No. da hergün
hasta kabul eder.

PARA PARAYI ÇEKER

**1. İŞ BANKASI
K. TASARRUF
HESAPLARI**
2 İkinci teğrin
Kesidesine ayrılan
İkramiyeler:

1 adet 1000 İraklık	
1 » 500 »	
2 » 250 »	
14 » 100 »	
10 » 50 »	
40 » 25 »	
60 » 10 »	

Dikkat İkinci ilân 5/10/942

İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasından:

Bilümmün fabrikatörler ve sanayi müessese sahipleri ile keza her nevi büyük ve küçük imalâtlı işgal edenlerin nazarı dikkatine:

Ödümüze kayıtlı ve kayıtsız fabrikatörler ve sanayi müessese sahipleri ile keza her nevi imalâtlı işgal eden atölye sahipleri ilân tarihinden itibaren en geç bir ay zarfında odamız sanayi şubesi müdürlüğüne şifahi müracaatla tevzi edilmekte olan sanayi siciline aid bedelsiz matbu beyannamelerden alarak ikmal ile sanayi şubesi müdürlüğüne imza mukabilinde iletmeleri ehemmiyetle rica olunur.

Müddeti zarfında veya müracaat etmekten istinkâf edenler Ticaret ve Sanayi Odaları kanununun madde-i mahsusasına tevfiқан tecziye edileceklerdir.

NOT: Odaya kayıtlılar şifil vesikalarını kayıtsızlar ise ünvan tezkerelerini hini müracaatlarında birlikte getirmeleri lâzımdır. (320)

SAHİBİNİN SESİ

302 İstiklâl Caddesi, Beyoğlu

MÜHİM İLÂN

Radio veyahud soğuk hava dolab ve tesisatını tamir veya kontrol etmek için müracaat edecek memurlarımızdan müessesemiz tarafından verilen HÜVİYET VARAKALARININ aranmasını sayın müşterilerimizden ehemmiyetle rica ederiz.

Saçınız dökülüyorsa, başınızda kepek varsa?

MAJİK SAÇ EKŞİRİ

Kullanınız. Tesirini derhal görürsünüz.

Hakiki altın!

Kuyumcunun markası mücevherin hakikî gümüş veya altın olduğunu temin eder.

TUNGSRAM KRİPTON markası da aydınlatma ampulları hakkında verilebilen en iyi teminatır. TUNGSRAM KRİPTON ampulları en az cerayan sarıfeder ve en parlak ışığı verir.

TUNGSRAM KRİPTON

Deniz fabrikaları umum müdürlüğünden:

Deniz fabrikaları muhasebesinde istihdam edilmek üzere dört üretili me-mur alınacaktır. İstekillerin dileğe ve icab eden vesikalarile Gölcük deniz fabrikaları genel müdürlüğüne müracaatları. (756)

Son Posta Matbaası: Neşriyat Müdürü: M. Sami Karayel

SAHİBİ: A. Ekrem USAKLIĞIL